

KAJ SMO DELALI LANI?

Čas je, da pregledamo uspehe in napake našega poslovanja v lanskem letu. Pravzaprav bi to morali storiti vsaj že tako zgodaj, da bi lahko lanske napake odpravljali z letošnjim gospodarskim načrtom. Vendar — tudi sedaj ni prepozno.

Po obsegu del je bilo menda lansko leto najuspešnejše v zadnjih petih letih. Temu primerno je tudi vrednost proizvodnje za 30 % višja kot v letu 1977. Vendar pa moramo hitro pristaviti, da je na lanski, sorazmerno dober poslovni rezultat, neugodno vplivalo poslabšanje ekonomičnosti poslovanja.

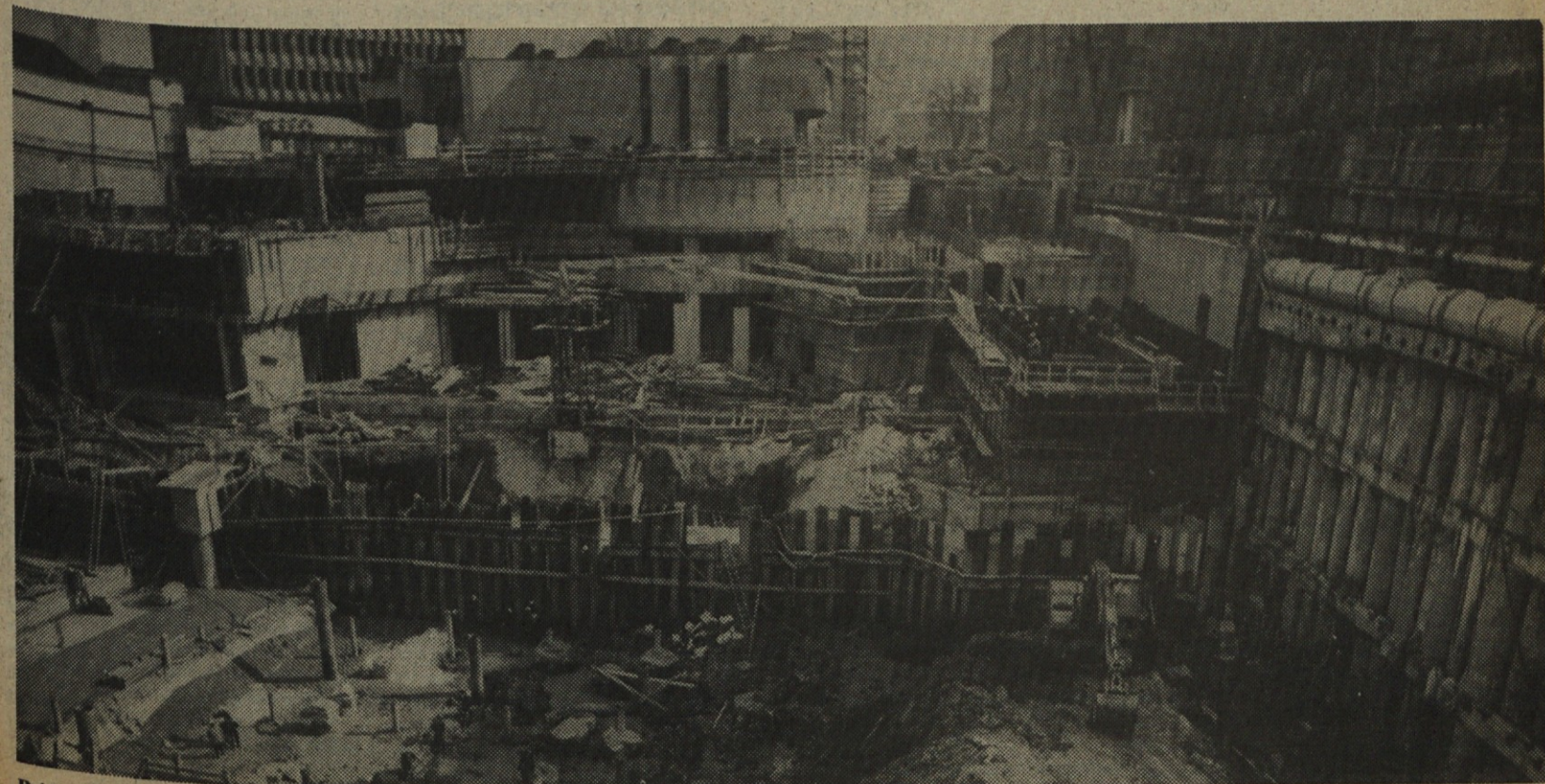
Lani smo tudi zasledili zmanjšanje obrtniških del za 2 %, kar pomeni večjo industrializacijo gradnje. Ob tem pa moramo spet dodati, da se je zelo povečala

vrednost del, ki so jo opravili kooperanti (kar za celo TOZD je realizacije).

Dohodek je porasel za 23 %, osebni dohodki pa za 21 %, kar je v skladu z resolucijo. Prav tako so skoraj vse TOZD razporedile dohodek na osebni dohodek v skladu z internimi merili.

Pri razporejanju sredstev na osebne dohodke smo ravnali ne le v skladu s predpisi in merili ampak tudi gospodarno.

O vseh teh rezultatih in še ostalih podatkih boste zvedeli kaj več na naslednjih straneh Gradisovega vestnika, omenimo le še to, da se letos začne tudi snovanje novega petletnega plana — PR 85 kot tudi dolgoročnega programa razvoja Gradisa do leta 1990.

Pri izgradnji kulturnega doma Ivana Cankarja prvi objekti že dobivajo svojo podobo

NIČ NAS NE SME PRESENETITI

V času, ko divja krvava vojna po deželah, ki niso tako oddaljene od naše mirne brezskrbnosti, ki jo uživamo v Titovi Jugoslaviji, pa je vendar potrebno, da se od časa do časa zamislimo, kaj bi lahko nastalo »jutri«, če nenadoma vdre agresor, ki bi se rad polastil naše lepe zemlje in sončnega morja.

Zato je prav, da se množično upoznamo z družbenim razvojem naše dežele ter s pripravami in programom nalog ljudske obrambe. Samoupravni organi na nivoju delovne organizacije, temeljnih organizacij, družbeno politične organizacije — ZK, sindikat in mladina, skupaj z kolektivom morajo prispevati k maksimalni motiviranosti, k realizaciji postopkov, izkoriščenosti ter kvaliteti dela.

Za vse to pa moramo biti dobro usposobljeni. Na razpolago so nam delavske univerze, predavanja v okviru TOZD in lastna razišljanja o boljši in učinkovitejši organiziranosti

ljudske obrambe. Pri vsem tem pa igra veliko vlogo civilna zaščita, ki mora biti organizirana v vseh TOZD. Težišče civilne zaščite je treba usmeriti na urejanje in izpolnjevanje tistih ukrepov in sestavin, od katerih je še posebej odvisna učinkovita zaščita delavcev in naših dobrin. Civilna zaščita deluje tako v vojni, kot v miru ob naravnih in drugih hudih nesrečah.

Treba je reševati vprašanje zaklanjanja delovnih ljudi. Treba je graditi zaklonišča, če teh ni, pa zaklone. Enote civilne zaščite je opremljati v skladu z razvojnim programom. Nabaviti je predpisano opremo za kolektivno in osebno zaščito pred radiološko-biološko-kemično nevarnostjo. Manjkajoče znanje in prakso pa si bomo prav gotovo pridobili z večkratnimi vajami.

Od meseca marca pa do konca septembra bo potekala velika akcija pod gornjim naslovom. K tej akciji je treba takoj pristopiti, da nas res

ne bo presenetila, ko bo treba pripraviti poročilo, kaj vse smo za to akcijo storili. V tej akciji bomo sodelovali prav vsi zaposleni delavci GRADIS-a. Pri načrtovanju te akcije je treba upoštevati, da je ljudska obramba in družbena samozaščita sestavina našega vsakdanjega ravnanja vsakega posameznika na svojem delovnem mestu. S to akcijo bomo tudi počastili 60 let ustanovitve ZKJ, združenih sindikatov in SKOJ-a.

Po odloku Zveznega izvršnega sveta o minimumu obveznih sredstev, morajo delovni ljudje in občani ter delovne organizacije nabaviti sredstva za osebno in kolektivno zaščito. Delovni ljudje morajo imeti za osebno zaščito: zaščitno masko, prve povoje, zaščitni plašč ter pribor za osebno dekontaminacijo in dezinfekcijo.

Temeljne organizacije v ljubljanskem bazenu so se z zaščitnimi sredstvi za dekontaminacijo oseb in

stvari že založile. Treba pa je z zaščitnimi sredstvi oskrbeti še delavce in njihove družine. Ker to ni majhen izdatek, posebno za delavce, imajo večje število družinskih članov, je konferenca sinsikata naše delovne organizacije apelirala na sindikalne organizacije TOZD, da začnejo takoj reševati problem kreditiranja zaposlenih delavcev pri zagotavljanju zaščitnih kompletov.

Delovna organizacija »Vatrosprem« Beograd, podružnica Ljubljana je ponudila vsem delovnim organizacijam, da kreditira nabavo kompletov za osebno zaščito za 6 mesecev od dneva nabave dalje. Popolnoma zaupam našim odborom sindikata, da bodo to akcijo s pomočjo vseh zaposlenih v redu izpeljali, saj bodo delavci in njihove družine na ta način hitreje in z kreditiranjem prišli do sredstev, katere bo moral imeti do konca leta 1980 vsak občan SFRJ.

NUŠA PIŠKUR

Zakaj nekateri nočejo obveščanja

V našem kolektivu je po vseh TOZD že dolgo uveljavljeno načelo, da mora biti obveščanje o delu in življenju TOZD na prvem mestu.

V nekaterih TOZD so se tega dela resno lotili, druge spet ne gre vse kot je potrebno. Za to so krivi tako objektivni, a največkrat subjektivni faktorji.

Upam si trditi, da obstajajo tudi takšni člani kolektiva, ki jim je vseeno, če bodo delavci obveščeni ali ne. Pri tem je tudi njim samim vseeno kaj se dogaja v kolektivu. Žalostno pri tem je, da je med temi tudi precej takšnih, ki imajo svoje dolžnosti v organih samoupravljanja. Že dolgo vemo, da za aktivno in uspešno obveščanje ne zadošča samo oglasna deska ali Gradisov vestnik, ki je do sedaj nekje glavni in najuspešnejši informator.

Že večkrat smo opozarjali, da bi morali obveščanje organizirati v skupinah, čim manjše bi bile te skupine, bolj uspešno bi lahko nastopale. Iz izkušenj vemo, da so zbori delavcev dobra oblika posvetovanj v širšem smislu, ne morejopa nadomestiti posvetovanja v manjših skupinah, kjer delavec lažje in tudi bolj sproščeno (odkrito) pove svoje mnenje o neki stvari in kjer ta isti

delavec mnogo objektivneje presodi situacijo o problemu o katerem mora pozneje odločiti.

Prav tako vsi dobro vemo, da na večjih zbiorih nekateri še vedno ne upajo z besedo na dan in čakajo na odločitev drugih, da se potem še sami ravnajo po njej, kar pa je zelo škodljivo in odločanje ni tisto kar bi moralo biti.

Za organizacijo teh skupin delavcev naj bi bili v prvi vrsti zadolženi naši izvoljeni delegati v organe samoupravljanja, komisija za obveščanje in seveda vsi tisti, ki so v TOZD zadolženi za družbenopolitično delo.

Žal pa se tu pojavlja iz leta v leto isti problem. Večina naših izvoljenih delegatov, najsibodo to delegati DS ali raznih komisij, po izvolitvi ni aktivna. Večji del teh delegatov se samo udeležuje sej in raznih sestankov, kjer odločajo o še kako pomembnih stvareh, pa vendar je to odločanje večinoma subjektivno, saj ti delegati prihajajo na seje pripravljeni, odnosno ne nosijo s seboj predlogov in nasvetov svojih delavcev.

Nedopustno je, da nekateri delegati glasujejo in odločajo na takšen način. Ali se ti delegati ne zavedajo

svojih dolžnosti kot izvoljeni predstavniki delavcev ali pa nočejo sodelovati skupaj s svojimi sodelavci.

Prav ti delegati bi morali pred vsako važnejšo odločitvijo organizirati po skupinah posvetovanja z delavci in dobiti njihovo mišljenje in predloge. Le tako pripravljeni bi lahko aktivno sodelovali na sejah in le na ta način bi imeli tudi pravico odločati v imenu delavcev.

Zanimivo bi bilo tudi vedeti, kolikokrat so ti delegati odnosno člani komisij, sklicali skupaj svoje delavce in jim poročali o sklepih in raznih drugih odločitvah na sejah in pri tem zbrali mnenje delavcev o tem oz. tisto povratno informacijo, o kateri toliko govorimo. Zavedati se moramo, da je ravno povratna informacija glavni vir obveščanja s strani naših delavcev-samoupravljalcev.

Zakaj takšna oblika obveščanja še ni zaživela in verjetno še marsikje dolgo ne bo, bi si morali zastaviti mnogi to vprašanje. Eden od vzrokov je brezbriznost mnogih delegatov, naj vse teče po svoje. Enostavno se ne želijo aktivno vključiti v to naše delo niti nam hočejo pri tem pomagati.

Res je tudi, da ljudje različno sprejemajo obveščanja, nekateri to razumejo bolj ali manj, nekaterim pa je sam način obveščanja pretežak, nerazumljiv in nedostopen.

Informatorji bi se pač morali prilagoditi skupini, kateri bi posredovali poročila in s katero bi sodelovali pri zbiranju povratnih informacij.

Na vsak način so pri tem delu tudi neuspehi, ki pa nam ne bi smeli vzeti dobre volje, da s takšnim delom nadaljujemo. Eden od načinov, da sistem obveščanja bolj zaživi, je ta, da delegate in vse ostale izvoljene predstavnike organov samoupravljanja, ki ne sodelujejo s svojimi delavci oz. nočejo, pokličejo na odgovornost tisti, ki so jih tudi izvolili, to je delavci sami.

Kako naj bo nekdo uspešen delegat samoupravljanja, če razen s tem, da pride na sejo, ne sodeluje prav nikjer več. Vsi bi se morali zavdati svojih dolžnosti kot delegati in prav tako bi morali dobro premisliti tudi volivci, koga predlagajo za svojega delegata.

Samó s povečano odgovornostjo nas vseh, bomo uspeli razširiti sistem obveščanja in aktivirati tudi tiste, ki jim sedaj ni do obveščanja.

JANI KLANČAR

REZULTATI POSLOVANJA GRADISA V LETU 1978

Srednjeročni plan še ne dosegamo v celoti

Pretekla so tri leta uresničevanja srednjeročnega programa razvoja Gradisa do

leta 1980—PR 80. Zelo pomembna sestavina razvoja je večanje obsega del. Računamo ga s celotnim prihodkom, pri tem pa upoštevamo gibanje cen. Pogledimo nekaj podatkov.

Leto	Cel. prihodek v mio. din	Nominalni verizni	Nominalni bazni	Realni verizni	Realni bazni	Indeksi cen verizni	Indeksi cen bazni
1975	3374	100	100	100	100	100	100
1976	3859	114	114	107	107	107	107
1977	4003	119	104	100	93	120	112
GN 79	5277	156	132	112	112	139	116
PR 80	6101	181	116	112	100	162	117
	7500	222	123	119	106	187	115

Porast celotnega prihodka za 122 % (indeks 222) v petih letih da poprečni letni prirast za 17 % nominalno. Pri poprečni letni stopnji povečanja cen za 13 % dobimo realni letni prirast celotnega prihodka za 3,5 %. S programom razvoja pa smo načrtovali letno stopnjo rasti celotnega prihodka v višini 4,7 %. To pomeni, da v rasti celotnega prihodka nekoliko zaostajamo (za 1,2 %) za načrtovano letno stopnjo rasti postavljeno v programu razvoja.

Za leto 1978 ugotavljamo letni porast celotnega prihodka za 32 % nominalno oziroma pri porastu cen.

Za 17 %, za 13 % realno. Iz tega podatka kakor tudi iz preglednice, lahko vidimo, da je bilo preteklo leto brskone najbolj uspešno leto petletnega obdobja v PR 80 — kar zadeva obseg dela.

Za leto 1979 načrtujemo celotni prihodek v višini 6.101. mio. din, morali pa bi ga načrtovati najmanj v višini 6.300 mio. din. Tudi pri takšni višini in pri predvidenem porastu cen za 16 %, bi se povečal realni obseg del vsega za slabih 3 %, to je za toliko kot načrtujemo povečanje števila zaposlenih. Porast produk-

tivnosti bi bil tedaj neznat. Iz teh ugotovitev izhaja, da smo tudi v letu 1979 načrtovali tako kot največkrat doslej: mislimo, da je plan napet, potem ga pa več ali manj presežemo; v nekaterih TOZD so navadno vedno iste — celo zelo močno.

O uresničevanju petletnega programa razvoja Gradisa do leta 1980—PR 80 bomo kmalu še govorili, tako na delavskem svetu podjetja kot z vrsticami v našem glasilu.

Letos se začena tudi snovanje novega petletnega plana — PR 85 kot tudi dolgoročnega programa razvoja Gradisa do leta 1990 in še dalje. Zato bomo v vseh vidikih razvoja Gradisa v bližnji prihodnosti še mnogo pisali in razpravljali.

Leto 1978 je bilo nadpovprečno uspešno

Tokrat pa nadaljujmo naš pregled o uspešnosti poslovanja Gradisa v letu 1978.

Navadno prikažemo nekaj najpomembnejših podatkov v preglednici.

Leto 1977	Plan 1978	Leto 1978	Indeksi
mio din	% mio din	% mio din	1978 1977 GN 78
Vrednost proizvodnje obrtniška dela	3891 97	4420 94	5043 96 130 114
vrednost čiste proizvodnje kooperanti	1061 27	869 19	1037 20 98 119
vrednost last. proizv.	2830 70	3551 75	4006 76 142 113
	179 4	254 5	601 11 336 237
celotni prihodek	2651 66	3297 70	3405 65 128 103
stroški	4003 100	4691 100	5277 100 132 112
družen. proizv.	2761 69	3112 66	3752 71 136 121
amortizacija min. dohodek	1242 31	1579 34	1525 29 123 97
	70 2	87 2	90 2 130 105
samo mat. stroški	1172 29	1492 32	1435 27 123 96
	1521 38	1989 42	2114 40 139 106

Vrednost proizvodnje je presegla pet milijard dinarjev in je za 30 % višja kot v prejšnjem letu 1977.

Zmanjšanje obrtniških del za 2 % kaže tudi na strukturo del v prid industrijske gradnje.

Neverjetno pa se je povečala vrednost del, ki so jo opravili kooperanti (zlasti zasebniki). Povečanje za skoraj tri in pol krat in pa znesek 600 milijonov dinarjev

(samo ena TOZD je imela višji celotni prihodek) kaže na prvo velikost obsega del, ki so jih za Gradis opravili kooperanti.

Ko odštejemo od vrednosti proizvodnje obrtniška dela in dela kooperantov, dobimo vrednost lastne proizvodnje (VLP), ki se je povečala za visokih 28 % in s tem presegla načrtovano vrednost za 3 %.

Razlika med vrednostjo proizvodnje in celotnim prihodkom — 234 mio din ali 4 % — predstavljajo tele postavke:

1. prodaja blaga predvsem v centr. skla.
2. razlika med vrednostjo proizvodnje in prihodki doseženi s prodajo le-te
3. drugi prihodki (obresti, dotacije, itd.)

246 mio din

— 84 mio din

72 mio din

234 mio din

Slabšanje ekonomičnosti — naša slaba stran

Delež stroškov v celotnem prihodku (CP) se je povečal od 69 % v letu 1977 na 71 % v letu 1978. Dva odstotka CP predstavljata okoli 100 mio. din, to pa je toliko kolikor so lani zaslužili vsi Gradisovci v 50 dneh (v poldrugem mesecu)!

V primerjavi s planom pa je razlika v deležu stroškov še višja pet odstotnih točk. Toda pri planiranju stroškov je tako, da le — te planiramo nižje, namesto da bi delež stroškov in s tem ekonomičnost obdržali vsaj nespremenjen, povečali planirani celotni prihodek oziroma obseg del.

Podrobnejša analiza stroškov nam bo odkrila vzroke za tolikšen porast stroškov. Najprej smo odšteli proizvodne storitve drugih (obrtnikov, kooperantov) in primerjali samo materialne stroške. Ti so znašali 2114 mio din in se povečali za 39 % kar je še več kot znaša povečanje vseh stroškov (36 %).

Tudi delež materialnih stroškov, zmanjšan za nabavno vrednost prodanega blaga, se je v prednosti lastne proizvodnje zvečal od 52 % v letu 1977 na 56 % v letu 1978.

Povzeti moramo, da je na lansk, sorazmerno dober poslovni rezultat, neugodno vplivalo slabšanje ekonomičnosti poslovanja.

Posledica takega povzetka je manjši porast družbenega proizvoda, ki je porasel za 23 % (CP za 32 %) in dohodka, ki je porasel prav tako za 23 %.

Ti dve sestavki celotnega prihodka, ki kažeta uspeh poslovanja, tudi nista dosegli planirane ravni, in sicer sta nižji za 3 % oziroma 4 %. Leto poprej nismo dosegli planiranega dohodka za 4 %, dve leti nazaj pa smo planirani dohodek presegli za 1 %. Za leto 1978 lahko trdimo da bi se verjetno prav tako še bolj približali planiranemu dohodku, če nam ne bo zlasti decembra zima onemogočila normalnejše delo in s tem dohodek.

Dohodek in njegove sestavine — rahlo pod planom

Iz dohodka moramo pokrivati obveznosti iz dohodka, izplačujemo osebne dohodke, ostalo pa namenjamo v razne sklade.

leto 1977	Plan 1978	Leto 1978	Indeksi
mio din	% mio din	% mio din	% 1978 1977 GN 78
Dohodek	1172 100	1492 100	1435 100 123 96
Obveznosti	324 28	398 27	403 28 124 101
Čisti dohodek	848 72	1094 73	1032 72 122 94
Osebn. dohodki	615 52	743 50	690 48 112 93
Ostane dohodka	233 20	351 23	342 24 147 97

Iz preglednice bomo videli glavne sestavine dohodka.

Obveznosti iz dohodka so edina sesta-

vina, ki je presegla (za 1 %) planirano vrednost.

Koristno je spoznati glavne sestavine obveznosti.

Leto 1977	Leto 1978	Indeksi
mio din	% mio din	% 1978 1977
Prispevki za SIS	79 24	61 15 77
Davek iz dohodka	22 7	23 6 105
Del dohodka za amort. nad pr. stop.	37 12	60 15 162
Del dohodka za del. skup.	59 18	88 22 149
Del dohodka za zavar. prem.	23 7	23 6 100
Del dohodka za druga plačila	40 12	108 26 270
Del dohodka za druge obv.	64 20	40 10 63
Obveznosti	324 100	403 100 124

Primerjava obveznosti iz dohodka med letom 78 in 77 pokaže, da so se povečale obveznosti za 24 %. Največje je povečanje pri obveznostih, ki bremenijo »del dohodka za druga plačila«. Te obveznosti so se povečale za 170 %. Sem štejemo naslednje obveznosti:

- prispevek za solidarnost
- prispevek za odpravljanje posledic potresov
- komunalni prispevki, prispevki za mestno zemljišče, za zaklonišča
- prispevek za biološka vlaganja (gozdno gosp.)
- prispevki za pokrivanje stroškov ŽTP Ljubljana
- prispevek za financiranje graditve energ. objektov.

Tik pred sestavo zaključnega računa pa so še preknjižili v breme drugih plačil osebni prejemki v višini 28 mio din.

Čisti dohodek je presegel milijardo dinarjev, vendar je zaostal za planirano vrednostjo za 6 %.

Dohodek smo razporedili v skladu z merili

Na razporeditev čistega dohodka je vplivala sprememba predpisa ki je bil objavljen tik pred sestavljanjem zaključnega računa.

Iz osebnega dohodka je bilo treba odšteti vse tako imenovane osebne prejemke iz dohodka, o katerih je največja postavka nagrada vajencev.

Sele z upoštevanjem tega popravka dobimo pravo sliko razporeditve dohodka na osebne dohodke

Sestavine	Leto 1977		Leto 1978		Indeksi			
	mio din	% mio din	%	%	1978	1977	GN	78
Čisti OD	572	49	715	48	690	48	121	96

Dohodek je porastel za 23 %, osebni dohodki pa za 21 %, kar je v skladu z resolucijo. Prav tako so skoraj vse TOZD razporedile dohodek na osebni dohodek v skladu z internimi merili.

Tudi pri razporejanju dohodka prese- neča skladnost z načrtovanimi vrednostmi, saj imajo glavne sestavine do- hodka skoraj enak indeks doseganja plana, in sicer:

- dohodek 96 . to je — 4 %
- osebni dohodek 96 to je — 4 %
- ostanek dohodka 97 to je — 3 %

Iz teh podatkov spoznamo, da smo pri razporejanju sredstev na osebne do- hodka ravnali ne le v skladu s predpisi in merili, ampak tudi gospodarno.

Vseskozi pa nas je posebej lani motilo obnašanje ne tako majhnega števila OZD v naši družbi, ki so prek meril in premalo v odvisnosti od doseženega do- hodka izplačevala neupravičeno visoke osebne dohodke. S tem so take neodgo-

vorne organizacije, škodovala družbeni ureditvi v celoti, nam pa tudi, saj so hote ali nehote povzročale nemir ali celo fluk- tuacijo med delavci.

Gradis je več kot eno leto, to je celo leto 1977 in prve štiri mesece v letu 1978 stagniral (zaostajal v uspešnosti poslova- nja), zato so stagnirali (zaostajali za dru- gimi organizacijami) tudi naši osebni do- hodka. Šele v drugi polovici in še posebej v zadnji četrtini leta so se naši osebni do- hodka tolikanj izboljšali, da smo — kot kažejo prvi znani podatki — uspeli do- seči poprečni nivo osebnih dohodkov v gradbeništvu Slovenije.

Osebni dohodki zadovoljivi

Iz posebne analize osebnih dohodkov je razvidno, da smo jih v letu 1978 povi- šali za okoli 20 %.

Prejemki	1977	1978	Indeksi
OD na mesec	4673	5599	120
Dodatki	1004	1253	125
Prejemki skupaj	5677	6852	121

V dodatke vštevam terenski dodatek, dodatek za ločeno življenje, znižane dnevnice in dodatek za prevoz na delo. S temi dodatki je znašal lani poprečni zaslužek v Gradisu blizu sedem novih tisočakov neto, kar predstavlja pri porastu življenjskih stroškov za 16 %, realno za 4,3 % višje zaslužke.

Najnižji osebni dohodek je bil izplačan v višini 2694 dinarjev, najvišji pa — če ne upoštevamo posebnih nagrad nekaj čez 17000 dinarjev; razmerje znaša 1:6,5.

Delež osebnega dohodka nad osno- vami je znašal 24 %, medtem ko je leta 1977 znašal ta delež dobrih 20 %. Poli- tika delitve osebnih dohodkov ko rela- tivno narašča delež OD odvisne od rezul- tatov dela, manjša pa se delež OD odvi-

sen od zahtevnosti del, se je torej v letu 1978 v Gradisu uresničevala — čeprav ne zlahka.

V letu 1978 so največ porasli osebni dohodki strokovnjakov z visoko izobra- zbo in NK delavcev, prvim za 23 %, dru- gim pa za 28 %, najmanj pa administra- tivnim kadru, za 16 %. Kolikor so vsake velike razlike neželene, toliko lahko ugo- tovimo, da so bili premiki v skladu tako s politiko boljšega nagrajevanja strokov- nega kadra, kot zaščita življenjskega standarda delavcev z najnižjimi osebnimi dohodki.

Doslej še nimamo podatkov o po- prečni OD v Slovenskem gradbeništvu. Imamo pa podatek za 16 večjih gradbe- nih kolektivov. OD na uro so takile:

Organizacija	ročni delavci	umski delavci	skupaj
Gradis	26,10	43,99	29,62
16 OZD	26,61	43,86	29,56

Večji porast skupne porabe kot poslovnega sklada

Preostali del čistega dohodka imenujemo ostanek dohodka, ki smo ga delili takole:
Real. pogojne ure v mio

Sestavina	Leto 1977		Plan 1978		Leto 1978		Indeksi	
	mio din	% mio din	% mio din	%	%	%	1978	1977
Ostanek dohodka	233	100	351	100	342	100	147	97
Za stanovanjsko gradnjo	30	13	37	11	49	14	162	131
Sklad skupne porabe	64	27	70	20	112	33	176	160
Poslovni sklad	119	51	206	58	147	43	124	71
Rezervni sklad	20	9	38	11	34	10	168	91

V tesni zvezi z obravnavano delitvijo osebnih dohodkov so sredstva, name- njena za stanovanjsko izgradnjo in sred- stva sklada skupne porabe. Ta sredstva bistveno vplivajo na tako imenovani,

družbeni standard naših delavcev. Šele zbir teh sredstev in osebnih dohodkov to je družbenega in osebnega standarda, daje naš celovit standard. Poglejmo po- datke.

Sestavina	Leto 1977		Plan 1978		Leto 1978		Indeksi	
	mio din	% mio din	% mio din	%	%	%	1978	1977
Za stanovanjsko gradnjo	30	4	37	4	49	6	162	131
Sklad skupne porabe	64	10	70	9	112	13	176	160
Osební dohodki	572	86	715	87	690	81	121	96
Skupaj	666	100	822	100	851	100	128	104

Iz teh podatkov povzemamo dve po- membni ugotovitvi:

1. sredstva za družbeni standard so porasla močnejše kot sredstva za osebni standard, kar je v skladu z določili sa- moupornega sporazuma o osnovah srednjeročnega programa razvoja Gra- disa in družbenih določil.

2. sredstva za standard delavcev so porasla v večji meri za 4 % kot smo načr- tovali; pri skoraj enakem številu zapo- slenih in povečanju življenjskih stroškov za 16 %, se je realni življenjski standard Gradisovcev povečal v letu 1978 za 10 %!

Amortizacija zagotavlja reprodukcijo

Ob več kot zadovoljivi ugotovitvi izboljšanja standarda naših delavcev, mo- ramo pogledati še naprej, kakšen bo naš jutrišnji kruh? Tu je v veliki meri odvisno od tega, koliko smo danes namenili v po- slovni sklad, iz katerega bomo gradili po- slovne objekte in nabavljali nove stroje ter porabili še za druge namene (inven- tar, obratna sredstva, plasmaji), ki nam morajo zagotavljati boljše uspehe v pri- hodnje. Predočimo si ta sredstva:

Nadaljevanje na naslednji strani

Sestavina	Leto 1977		Plan 1978		Leto 1978		Indeksi	
	mio din	%	mio din	%	mio din	%	1978	1978
Amortizacija — min.	70	31	87	26	90	30	130	105
Amortizacija — posp.	36	16	44	13	60	20	163	135
Poslovni sklad	119	53	206	61	147	50	124	71
Skupaj	225	100	337	100	297	100	132	88

Taka sredstva amortizacije kot poslovnega sklada so iz zaključnega računa oziroma plana, čeravno pri koriščenju enih in drugih upoštevamo enoletni zamik. Veeno pa so podatki ilustrativni. Za leto 1978 ugotavljamo znesek v višini skoraj 300 milijonov dinarjev kar mora dati skupaj s predvidenimi krediti močan impulz (sunek, pobudo) za razvoj Gradisa v letu 1979 in naprej.

Naše zlasti umske moči bodo morale biti usmerjene predvsem v kar se da učinkovite naložbe, saj je bila ena naših hrib ali celo bolezn v preteklosti v tem, da smo premalo in premalo učinkovito, investirali v lasten razvoj! Seveda, z manj številnimi izjemami.

V našem vestniku smo že pisali (v junjski številki) v članku o smeli odločitvi sveta skupnosti TOZD gradbenih enot in SPO, ko so se povečale amortizacijske stopnje za toliko, da se je predvideval porasta amortizacije za 15 % nad načrtovano vrednostjo.

Skupna amortizacija znaša 150 milijonov dinarjev, kar je ravno za 15 % več od načrtovane. S tem smo kljub nepričakovano visokem porastu sredstev v skladu skupne porabe in (tudi) zato nižjem porastu sredstev v poslovni sklad dosegli povečanje skupnih sredstev akumulacije za 32 %, kar pa še vedno predstavlja 12 % manj od načrtovanega zneska.

Na koncu lahko zaključimo, da bi bila razporeditev dohodka lahko povsem skladna s planom in še bolj ugodna le, če bi bil dohodek še višji oziroma kar je ustrežnejše, če se ekonomičnost, ne bi tolikanj poslabšala.

Kazalniki so naš barometer. Ali so jasni?

Kot vselej nam dajo najboljšo sliko o rezultatih poslovanja kazalniki.

Kazalnik	Leto			Indeksi	
	1977	1978	1978	1977	GN 78
Vrednost lastne proizv. na efektivno uro	192	228	249	130	109
Celotni prihodek na por. sred.	1,41	1,47	1,37	97	93
Dohodek na pogojno uro	38,54	44,38	45,40	118	102
Osebn dohodek na pogojno uro	20,21	22,10	21,82	108	99
Akumul. v popr. vlož. sredstev	0,08	0,14	0,09	107	60
Število zaposlenih	7069	7769	7362	104	95
Efektivne ure v mio	13,84	14,49	13,66	99	94
Real. pog. ure v mio	30,40	33,63	31,62	104	94

Prvi kazalnik — VLP-EU — kaže produktivnost. Nominalno se je povečala za 30 % pri porastu cen za 17 %, pa znaša realen porast produktivnosti 11 %. Leto 1977 produktivnost je realno padla za 11 %, kar pomeni, da smo po dveh letih na enaki ravni produktivnosti kot leta 1976. Dvom v kazalnik, ki neverjetno »skače« nam pomaga razpršiti dejstvo, da smo leta 1976 gradili velike objekte, da smo v letu 1977 vse splošno stagnerali in da smo v letu 1978 dosegli res dobre rezultate. Pa še tole ker smo tudi leta 1975 že gradili velike kapitalne objekte, je tudi leta 1976 proti letu 1975 produktivnost skoraj stagnerala — sicer na visoki ravni. Šele če se vrnemo do leta 1974, ko smo gradili objekte poprečnih velikosti, beležimo močnejši porast produktivnosti. Pri bazi 100 iz leta 1974 — beležimo porast produktivnosti do leta 1978 — torej v štirih letih — 9 %, kar da poprečno letno stopnjo porasta 2,2 %. Mi-mogrede, v letih 1979 in 1980 bi morala produktivnost porasti skoraj za 7 % letno, če bi v srednjeročnem razdobju hoteli doseči poprečno letno stopnjo rasti produktivnosti 3,9 %, kolikor je znašala v 30 letih obstoja Gradisa.

Drugi kazalnik kaže ekonomičnost, ki se je poslabšala tako glede na nivo iz leta 1977 kot glede na plan za leto 1978.

Dohodek in osebni dohodek na pogojno uro — D-ph in OD-ph — naša zelo pomembna kazalnika uspešnosti in delitve je treba komentirati posebej.

V letu 1977 smo računali pogojne ure

še po metodi AODM (analitično oceno delovnih mest), z letom 1978 pa smo začeli uporabljati metodo PMS (pismenost, matematičnost, strokovnost). Sprememba v metodi vrednotenja delovnih mest oziroma del je povečala kvalifikacijske količnike v poprečju za 3,6 %. To moramo upoštevati pri računanju kazalnika D-ph kot tudi OD-ph.

S tem upoštevanjem se je D-ph povečal za 22 % namesto za 18 %.

Pri kazalniku OD-ph pa moramo poleg spremembe v vrednotenju del upoštevati še spremembo izključitve osebnih prejemkov iz osebnih dohodkov. Tedaj so se OD-ph povečali za 20 % namesto za 8 %, planirane OD-ph pa smo presegli za 3 %.

Z zadnjim kazalnikom ugotavljamo izboljšanje akumulativnosti in rentabilnosti hkrati pri primerjavi z letom 1977, obenem pa veliko nedoseganje plana — za 40 %. Glavni »krivec« sorazmerne slabe rentabilnosti in dolgega vezanja sredstev predstavljajo v Gradisu predvsem visoka obratna sredstva, ki jih uporabljamo. Posebna analiza nas je ob lanskem triletnem opozorilu na nekatere visoke zneske, bodisi v zalogah, nedovršeni proizvodnji ali denarju.

Toda v letu 1978 smo z vse učinkovitejšim delovanjem Interne banke v Gradisu že dosegli manjšo (nepotrebno) maso denarnih sredstev, oziroma smo z razpoložljivim denarjem gospodarili (smo ga obračali) bolj umno. V tej smeri menimo nadaljevati tudi v prihodnje.

GIP GRADIS LJUBLJANA Odbor za standard in rekreacijo

Na podlagi sklepov 15. seje odbora za standard in rekreacijo z dne 8. marca 1979 objavljamo

RAZPIS

sezone letovanja v počitniških domovih Gradis za leto 1979

1. Počitniška domova Poreč in Ankaran pričneta s poslovanjem 10. VI. in poslužeta do 18. IX. 1979. Počitniški dom na Pohorju posluje prek vsega leta.

2. Redne izmene gostov se vršijo 10 dnevno.

3. Rok za prijave je 15. april 1979.

4. Razpored gostov z izdajo obvestil bo izvršen do 30. aprila 1979.

5. Cene penzijskim uslugam bodo naslednje:

— za domače goste t. j. člane kolektiva z ožjimi družinskimi člani (zakonski drug, otroci, starši) ter upokoence Gradisa in učence znaša cena dnevnega penziona — 100 din

za otroke do vključno 10. leta starosti — 80 din

— za tuje goste — 120 din

za njihove otroke do 10. leta starosti — 95 din

— za inozemske goste — 250 din

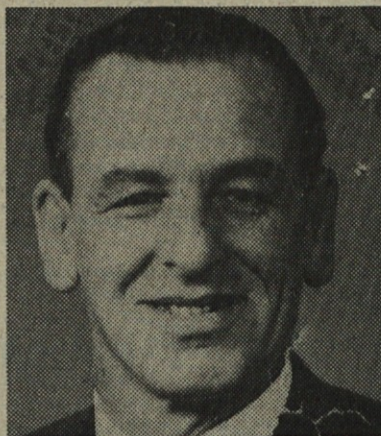
in njihove otroke do 10. leta starosti — 200 din.

Navedene cene veljajo za vso sezono. Za počitniški dom na Pohorju od 10. junija 1979 dalje. V ceni ni vračunana turistična taksa.

Predsednik odbora:

ZRIM VILJEM, L. R.

Nerad odhajam v pokoj

»Nič kaj rad ne odhajam v pokoj«, je dejal tovariš Pavel ZUPANČIČ, ko smo ga obiskali na njegovem delovnem mestu v Servisni delavnici GE Ljubljana.

»Čeprav sem že šestdesetletnik, se zelo dobro počutim in bi bil sposoben delati še vrsto let. Kaj pa to pomaga, ko bom samo še par mesecev hodil v službo in s tem se ne morem nikakor sprijazniti. Vem, da mi bo doma dolgčas in sedaj še ne vem, kako bom izkoristil toliko prostega časa. Malo bom brkljal po vrtni in okrog hiše, a to ni zame dovolj. Navajen sem delati in brez dela mi bo težko.

Ko sedaj razmišljam o upokojitvi, nikakor ne morem mimo tega, da nisem verjel, da bom kdajkoli dočkal penzijo. Veliko hudega sem preživel v življenju in od tod tudi ta misel. Vedno se spominim tistih težkih dni med drugo svetovno vojno in časov pred njo.

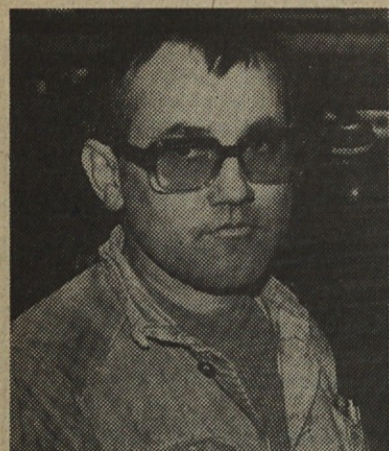
V stari Jugoslaviji sem se izučil za kovača in se že tedaj priključil na-

prednemu gibanju pri nas. 8. maja 1940 leta sem odšel na odslužitev vojaškega roka v Beograd. Po napadu fašistične Nemčije na našo domovino sem bi ujet kot starojugoslovanski vojak pri Kragujevcu in bil z ostalimi ujetniki interniran v logor Moravice v Romunijo. Tako se je začela moja težka pot po evropskih koncentracijskih taboriščih Sakales, Temišvar, Frankfurt na Maini, Cedenik, Koenigsberg in še mnogi drugi.

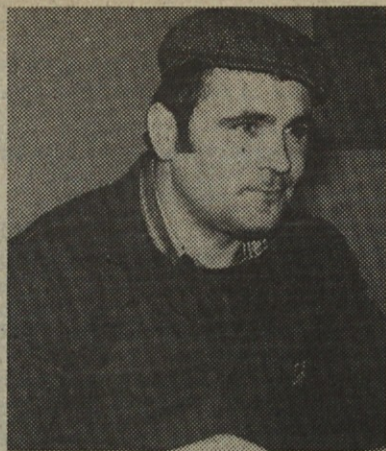
5. maja 1943 leta mi je uspelo še s dvema taboriščnikoma pobegniti iz logorja. Eden je na begu umrl, dva sva pa še danes živa. Ker sva bila predaleč, da bi se lahko vrnila v domovino, sva se priključila Ruski vojski. Tako sem kot ruski vojak prebil ostanek druge svetovne vojne.

5. avgusta 1946 leta sem prišel na dopust in potem se več nisem vračal nazaj, temveč sem se zaposlil v Papirnici Vevče, kjer sem delal vrsto let. Ko sem začel graditi hišo, sem odšel za kratek čas na delo v Nemčijo. Po vrnitvi leta 1971 sem se zaposlil v Gradisu GE Ljubljana in tako že osem let delam v tej Servisni delavnici. Kovačije ne delam več, ampak popravljam manjše stroje in opravljam ključavničarska dela. Zelo dobro sem se takrat, ko sem prišel in tudi vsa leta dalje, počutil v Gradisu, tako da sedaj nerad odhajam v pokoj. Dobro sem se razumel z vsemi sodelavci in zato mi penzija še težje pada.

Ob upokojitvi mi vsi člani kolektiva posebno poudarjajo sodelavci želimo veliko zdravlja in življenjske radosti tudi v nadaljnjem življenju.

Branko Kristl

Husein Spahić

Srečko Friš

Veronika Zavec

Zdravko Fric

Stane Guzelj

Jože Toplak

Rajko Mrak

NAŠ STANDARD SKOZI OČ GRADISOVIH DELAVCEV

Pravijo, da se je osebni in družbeni standard naših delavcev v zadnjih letih precej dvignil. Tudi sindikat v Gradisu je na tem področju marsikaj storil in prav v eni zadnjih številčk Gradisovega vestnika smo vam predstavili, kaj je bilo že storjenega in kaj bo potrebno še storiti, da bo naš delavec imel boljše urejene delovne in življenjske pogoje.

Kako pa o svojem standardu mislijo naši zaposleni, pa si preberite v kratki anketi, ki smo jo izvedli v treh naših temeljnih organizacijah združenega dela.

Kaj menijo delavci Kovinskih obratov Maribor o standardu delavcev v Gradisu?

Srečko FRIŠ: »V naši temeljni organizaciji KO Maribor se v veliki meri skrbi za standard delavca. S pridobitvijo nove jedilnice je vsem zaposlenim omogočena izbira dveh toplih obrokov. Hrano ne kuhamo, pri nas, temveč jo vozimo iz Samopostrežne restavracije in moram reči, da smo večinoma zelo zadovoljni z le-to. Stanovanjsko problematiko tudi še kar zadovoljivo rešujemo, saj kupujemo letno 5 do 6 stanovanj, omogočamo pa vsem, da dobijo posojilo za nakup stanovanja oziroma za gradnjo stanovanjske hiše.

Možnost poletnega dopusta v naših domovih na obali je omejena zaradi premajhnin kapacitet, ki jih bo potrebno čim prej povečati. Z izgradnjo letovišča v Biogradu na moru se bo situacija nekoliko izboljšala, vendar pri tem ne bi smeli ostati.

Vsem zaposlenim omogočamo tudi športno-rekreativno udejstvovanje.

Branko KRISTL: »Kar zadeva standard v Gradisu, lahko rečem, da bi lahko bil višji in boljši. Nimamo večjega fonda, ki bi nam omogočal nakup večjega števila stanovanj, tako da je čakalna doba za stanovanje predolga. Tisti, ki lahko počaka, dobi stanovanje čez nekaj let, drugi pa se morajo »zapufat« in tako reše-

vati stanovanjsko situacijo.

Prehrana je pri nas odlično urejena. Imamo dva topla obroka v novi jedilnici in mislim, da nikjer v Gradisu nimajo tako lepe jedilnice, kot je naša.

Slabo pa je urejeno letovanje in dopusti v Poreču in Ankaranu. Kot prvo možnost, da dobiš prostor v naših počitniških domovih so majhne, kajti mi smo v provinci, Ljubljana je pa center, kjer se o tem odloča, in drugo, ko že enkrat prideš v Poreč ugotoviš, da je tam veliko takih, ki sploh niso zaposleni pri Gradisu, temveč so »poslovni partnerji«.

Zdravko FRIC: »Pri nas se za standard delavcev ne brigamo niti preveč niti premalo. Jaz stanujem v samskem domu in mi predvsem ni jasno, zakaj cene v domu niso enotne za vse. Kovinci plačujejo enkrat dražje stanarino in hrano, kot gradbinci. Če smo vsi v Gradisu, potem bi morali vsi enako plačati za hrano in najemnino v samskem domu.

Kaj menijo delavci ravnanskega tozda o standardu v Gradisu?

Jože TOPLAK: »V naši temeljni organizaciji je veliko pozornosti posvečeno standardu delavca. Imamo tri samske domove na Ravnah in enega gradimo v Slovenj Gradcu, tako da so vsi samski delavci nameščeni v teh domovih. Do stanovanja je pa malo težje priti. Vsako leto ku-

pimo dva stanovanja, vendar je to premalo in zato so čakalne dobe dolge. Ena tretjina prosilcev za reševanje stanovanjskih problemov prosi za posojilo za individualno gradnjo in vsem je kredit odobren.

Kapacitete v naših počitniških domovih so premajhne in zato smo z veseljem podprli predlog, da bomo gradili nov počitniški dom v Biogradu na moru.

Skupina delavcev iz BiH:

»Dosta brige polaze se standardu radnika u Gradisu na Ravnama, međutim ta briga previše košta. Tako kompletna prehrana u samskom domu košta 1.800,00 dinara mesečno plus stanarina. Kad to uspoređujemo s terenskim dodatkom, koji iznosi 1.450,00 vidimo, da nam terenski dodatak ne pokriva sve troškove. Osim toga čistačice jako slabo čiste sobe u domu, tako da je često prljavo. Mi kad imamo vremena, počistimo sobe sami, a kad je toplije vrijeme očistimo i okolinu našeg samskog doma.«

Veronika ZAVEC: »Pri nas imamo lepo jedilnico in odlično preskrbljeno za hrano. Možnosti za poletni oddih na morju tudi so in ko sem pri denarju, odidem z družino za deset dni v Ankaru. Za stanovanje je pa bolj težko. Jaz sem čakala 8 let na stanovanje. Za samske delavce imamo tri samske domove, vendar ti delavci niti malo ne vzdržujejo red in čistočo v svojih sobah, še manj pa v skupnih prostorih, tako da snažilke imamo vedno preveč dela. Z malo večjo pozornostjo bi nam veliko olajšali delo, sebi pa polepšali življenjski prostor.«

Husein SPAHIĆ: »Pri Gradisu sem že 15 let. Stanovanje sem dobil pred tremi leti. Na stanovanje niti nisem predolgo čakal. Dve leti je preteklo po vložitvi prošnje in sem že dobil stanovanje.

Možnosti za poletni oddih v počitniških domovih so tudi dane, vendar jih dosedaj nisem koristil. Letos

bom kandidiral za Poreč in če bo dobil, bom sigurno koristil deset dni. Kot sami vidite, imamo tudi zelo dobro organizirano prehrano v naših jedilnicah. Malica je odlična in dovolj obilna so porcije. V naši jedilnici hranijo tudi delavci iz naših samskih domov.«

O standardu delavcev smo poprašali tudi predsednika IO OS TOZD Ravn na Koroškem tovarniš Bogomirja GABROVCA, nam je dejal naslednje:

»Pri nas veliko damo na standard in dobro počutje vseh zaposlenih. Za samske delavce imamo tri samske domove, ki so bili pred vsem leti prenovljeni tako, da sedaj vsi stanujočim nudijo čimveč udobja. Samskih domovih imamo sedaj 23 ljudi in vse kapacitete so zasedene. Samski domovi so stalno centralno ogrevani. Delavcem ni treba čistiti sob in skupnih prostorov, morajo stoji in spoštovati delo snažilk, ne da takoj vse umažejo. Najhujše je na ponedeljek, ker v domu stanujejo niti najmanjšega občutka, da čistijo ter čez soboto in nedeljo vse zopet umažejo, da snažilke imajo polne roke dela. Ni jim treba skrbeti za posteljnino, kajti tudi to peremo in zamenjamo.«

Kako je pa organizirana prehrana delavcev?

»V neposredni bližini naših upravne zgradbe in samskih domov smo naredili jedilnico, v kateri pravljamo štiri obroke dnevno: sicer: zajtrk, malico, kosilo in večerjo. Tako dnevno skuhamo od 700 do 800 obrokov. Toplo malico dobijo vsi zaposleni brezplačno. Delavci iz samskih domov se tudi pri njej v naši menzi in sicer tako, da vzamejo, katerikoli obrok želijo. Slišali smo, da sta hrana in stanovanje predraga in da terenski dodatek ne pokriva vseh teh stroškov. Včasih ljudje določenih stroškov res ne morejo razumeti. Nešteto ljudi se bo zelo sodoben samski dom.

dodatek ni namenjen pokrivanju vseh življenjskih stroškov, ki jih delavec ima, temveč, pokrivanju povečanih življenjskih stroškov na terenu. Kajti normalne življenjske stroške moramo vsi plačevati iz rednega mesečnega osebnega dohodka. Ker pa so ti stroški na terenu nekoliko večji, pokriva terenski dodatek to razliko. Imam občutek, da bi večina bila zadovoljna šele takrat, ko bi jim terenski dodatek kril vse življenjske stroške in še 1.000,00 din, da vsakemu ostane, poleg redne plače seveda.

Da v našem samskem domu le vse ni tako predrago, nam pove podatek, da mesečna stanarina znaša 160,00 din, kar je po mojem mnenju zelo nizka cena za vse tiste usluge, ki jih nudimo. Kar zadeva ceno prehrane, moram takoj povedati, da mi ne moremo mimo cen prehrabnih artiklov, ki so na tržišču. In seveda če se hrana podraži v trgovinah, takrat moramo tudi mi povečati ceno našim obrokom. Da pa tudi to ni pretirano drago, lahko sklepamo na osnovi tega, ker kompletna dnevna prehrana v naši jedilnici stane okoli 1.600,00 dinarjev mesečno. Vendar je zelo malo takih delavcev, ki bi imeli vplačane vse tri obroke.

Kar pa zadeva raznolikost in bogatost hrane, lahko povem le to, da raznovrstno hrano, vendar smo tudi pri tem včasih omejeni, ker vsega, kar bi mi želeli, ne dobimo. Da pa vsak človek ne je vse hrane, je pa tudi res, ali ne?»

Novembra ste začeli graditi samski dom v Slovenj Gradcu. Kdaj bo zgrajen in kakšnih dimenzij bo?

»Ker naš tozdr pokriva zelo dobro tudi področje Slovenj Gradca, smo se odločili tudi tam postaviti naš samski dom. Sedaj del naših delavcev, ki dela v Slovenj Gradcu, spi v barakah, vendar bomo do konca leta 1980 zgradili nov samski dom, tako da se bo tudi tam situacija izboljšala. To bo zelo sodoben samski dom.

Uradno ga imenujemo »Stolpič 06«. Imel bo prtiličje in tri nadstropja. V stolpiču bo 14 sob s po štirimi ležišči, tri sobe s po enim ležiščem in ena bolniška soba. Vsaka soba bo imela lastne sanitarne prostore in kopalnico. V vsaki etaži bo tudi eno družinsko stanovanje, torej v stolpiču bodo 4 družinska stanovanja in čajna kuhinja.

V kletnih prostorih samskega doma bo tudi zaklonišče, jedilnica z razdelilnico hrane (ker bomo hrano vozili iz naše menze na Ravnah), ostali družbeni prostori, kot so: klubska soba, TV soba, sejna soba itd.

Da bo samski dom čimprej narejen, bomo skušali organizirati tudi udarniško delo, kakor smo to že naredili, ko smo gradili našo delavsko menzo. Z izgradnjo tega doma bomo pridobili sodobni prostor za 60 samskih delavcev in 4 družinska stanovanja.

Kako je pa z reševanjem družinske stanovanjske problematike na Ravnah?

»Po sedemdesetem letu smo pri nas začeli sistematsko reševati družinske stanovanjske probleme. Stanovanja imamo v Mariboru in na Ravnah. Letno kupujemo 2 stanovanja, tako da jih sedaj imamo že 62. Leta 1980 pa bomo poleg dveh rednih stanovanj pridobili še štiri stanovanja v samskem domu v Slovenj Gradcu. Po letu 1980 pa je v planu graditev stanovanjskega bloka na Ravnah.

Sedaj imamo vloženi 18 prošenj za stanovanja. Le štiri prošnje so stare od 4 do 5 let, večina pa je stara dve leti.«

Kako pa o standardu menijo v LIO Škofja Loka?

Rajko MRAK, žagar:

»V Gradisu sem že deset let, tu sem se tudi izučil. O standardu pa bi povedal tole: Oba z ženo sva zaposlena, od najinega zaslužka pa gre

veliko za varčevanje. Svanamreč podnajemnika, imava enega otroka in tako bi rada čimprej prišla do svojega doma. Upam, da bom dobil tudi stanovanjsko posojilo v Gradisu in potem bom lahko rešil svoj stanovanjski problem.

Drugače pa mislim, da je v Gradisu dobro urejeno glede drugih delov standarda. Malico imamo v redu, le tisti, ki delamo tudi ponoči, bi radi tudi v tretji izmeni kaj toplega pojedli.«

Stane GUZELJ, delavec v tesarski delavnici:

»Malica v Gradisu je dobro urejena, le malo več izbire v obrokih bi lahko bilo. Tudi za varstvo pri delu je dobro preskrbljeno.

Osebni standard pa si komaj izgrajujem. Z družino stanujem pri starših, ob mesečnih dohodkih pa dajemo »na stran« denar za popravilo in dograditev hiše. Ob vsem tem si kaj dosti ne privoščimo, na dopuste pa le hodimo. V Gradisovih počitniških domovih še nismo letovali, mogoče bomo letos ali pa naslednje leto.«

To je bilo le nekaj mnenj naših delavcev o njihovem standardu. Če bi hoteli dobiti popolno sliko o tem vprašanju, je seveda to veliko premalo, vendar pa nam da marsikatera izjava tudi nekaj za razmišljanje.

Most — dolg tri kilometre

Vzhodni in zahodni del avstralskega mesta Melburna od nedavnega veže most, imenovan »Zahodna vrata«, dolg tri kilometre. Gradnja tega velikanskega mostu, ki se z osmimi prometnimi pasovi razteza nad reko Jare in industrijsko cono mesta, je trajala trinajst let.

Dela so bila prekinjena leta 1973, ko se je že zgrajena konstrukcija mostu podrla in pod seboj pokopala 36 ljudi. Za gradnjo mostu je porabljeno 220 milijonov dolarjev, oziroma petkrat več kot je bilo prvotno planirano.

ŠESTI EVROPSKI KONGRES O SEIZMIČNEM GRADBENIS-TVU

V Cavtatu je bil pred kratkim šesti evropski kongres o seizmičnem gradbeništvu na katerem je sodelovalo okoli 350 najpomembnejših domačih in tujih strokovnjakov in znanstvenikov s tega področja. Takšna srečanja strokovnjakov iz cele Evrope organizirajo vsako tretje leto. Zadnja dva sta bila v Londonu leta 1972 in Istanbulu leta 1975.

Na tem kongresu, kakor tudi na predhodnih, so izmenjali izkušnje in

mnenja o organiziranju seizmičnega gradbeništv. Glavne teme so bile projektiranje in gradnja objektov na seizmičnih področjih s prizadevanjem, da se razširijo dosedanja spoznavanja in znanja o obnašanju gradbenih konstrukcij ob potresih.

Naša država, kot domačin letošnjega srečanja eminentnih strokovnjakov s področja seizmičnega gradbeništv, je ena najaktivnejših članic evropske asociacije, ki se ukvarja s problemi projektiranja in gradnje objektov odpornih na potrese.

Kdaj bomo letovali v Biogradu?

Na treh svojih sejah je delavski svet podjetja obravnaval izgradnjo počitniškega doma za naše delavce v Biogradu na moru. Skladno s programom razvoja Gradisa za dobo 1976—1980 in na podlagi investicijskega programa za to gradnjo je bilo odobreno, da se nabavi zemljišče in izdelajo projekti ter prične gradnja počitniškega doma po odobrenem objektu.

Delavski svet podjetja je ugotovil, da so delavski sveti v temeljnih organizacijah združenega dela v skladu z določili 467. člena Zakona o združenem delu, zagotovili sredstva za izgradnjo počitniškega doma v Biogradu na moru skladno s programom razvoja za dobo 1976—1980, ter je sklenil, da se gradnja počitniškega doma lahko prične po projektu na zemljišču, ki ga je pridobil Gradis s pogodbo sklenjeno z občino Biograd na moru.

Delavski svet podjetja je pooblastil gradbeni odbor, da določi izvajalca del za izgradnjo počitniškega doma.

Gradbeni odbor za izgradnjo počitniškega doma je na osnovi omenjenih sklepov napravil program dela oziroma operativni načrt, po katerem bi moral biti počitniški dom zgrajen in predan namenu že junija 1978.

Vse priprave za pričetek gradnje so v glavnem potekale po programu. Predvideno je bilo gradbeno dovoljenje za pripravljala dela, tako da izpolnitev predvidenega programa ne bi bila ogrožena.

Problem pa je nastal tam, kjer smo najmanj pričakovali. Že od vsega začetka predvideni izvajalec — nosilec dela TOZD GE Ravne je v kritičnem trenutku odpovedal, da bi delo prevzel.

Iskanje drugega izvajalca oziroma ustrezne rešitve je intenzivno potekalo in je o tem razpravljala tudi

konferenca direktorjev, toda novega izvajalca nam do danes še ni uspelo določiti. Zamuda v našem programu dela, ki je nastala v zvezi s tem, je sedaj tako velika, da je praktično nemogoče usposobiti počitniški dom za sezono 1979.

Gradbeni odbor in tudi odbor za standard in rekreacijo je temeljito in vsestransko pretresal to problematiko in jo kljub temu praktično ni mogel rešiti.

V začetku februarja 1979 je gradbeni odbor na svoji seji ugotovil, da obstajata dve TOZD, ki sta pripravljeni prevzeti to gradnjo, **vendar ne prej kot septembra 1979. Glede na potek gradnje je možno predvideti rok dokončanja objekta junij 1980.**

Gradbeni odbor je tudi ugotovil, da zaradi tolikšne zamude s pričet-

kom gradbenih del sedaj ni mogoče pričakovati, da bi tudi po kakšnem drugem načinu oddaje dela v izvajanje lahko z deli pričeli pred septembrom 1979.

Gradbeni odbor smatra, da zagotovitev pričetka del v jeseni 1979 kljub temu ni popolna. Predvidena sta sicer dva izvajalca, vendar ni mogel določiti konkretnega, ker odziva na njegov poziv, da naj dokončno pristaneta na prevzem del, ni prejel. Mnenja pa je bil, da bi bil najprimernejši izvajalec TOZD GE Maribor.

Delavci so bili v večini prepričani, da bodo že letos letovali v novem počitniškem domu. Iz povedanega pa je razvidno, da temu ne bo tako.

Razmišljanja ob zaključnem računu

Kot vsako leto so se ob zaključnem računu za leto 1979 in obravnavi le-tega spet pojavili določeni problemi, s katerimi se več ali manj uspešno otepamo že ves čas. Morda je letos to še malo bolj razvidno po sprejemu ZZD in prvem letnem pregledu tega, kar je ta zakon novega prinesel v našo družbeno ekonomsko ureditev.

Še vedno so na nekaterih ravneh TOZD-DSSS neurejeni odnosi, oziroma se ugotavlja, ne pridemo na isto skupno točko, kjer bi enotno reševali probleme.

Z delokrogi oziroma osebnimi dohodki smo nekako zadovoljili potrebe in želje vseh članov Gradisa, čeprav so tu še določeni problemi in nekatera opravila še niso pravilno ovrednotena.

Stojimo pa že pred novimi nalogami. Smo pred sprejemom samoupravnega sporazuma o medsebojni odgovornosti in obveznosti delavcev DSSS in TOZD Gradisa, metodologiji planiranja DSSS in pripravo GN za leto 1979. Istočasno obravnavamo tudi reorganizacijo DSSS.

Ob pregledu samoupravnega sporazuma in metodologije in pregledu predloga reorganizacije opazimo, da ponovno delamo iste napake in se ne dogovarjamo. Oba akta, če ju lahko tako imenujem, sta narejena v drugo smer. Samoupravni sporazum z metodologijo planiranja je delan na obstoječem stanju, t. j. razbija DSSS na službe, oddelke, reorganizacija pa, ki temelji na ciljnem vodenju, pa nekako povezuje vse člane DSSS v enoto. Kaj je sedaj bolj pravilno ne bom ugotavljala, vsaka nova stvar nikoli ne prinese samo pozitivne lastnosti, temveč tudi negativne, ki pa jih skušamo odpravljati, saj kot vemo na napakah se učimo. Od naše družbene zavesti pa je odvisno, kako to sprejemamo. Kakorkoli že, ponovno lahko ugotovimo, da smo spet neenotni, in da napake, ki se pojavljajo, skušamo skrivati. Preveč se bojimo odgovornosti, s tem pa naredimo samo še več slabega. Napak bi se morali bolj zavedati, o njih razpravljati odkrito in jih tako odpravljati. Obnašamo pa se včasih kot noj, ki skriva glavo v pesek, kadar začuti neposredno nevarnost.

Zato naj nam ostane to pred očmi v bodoče in skušajmo dobro pregledati naloge, ki so pred nami, jih oceniti in o njih enotno razpravljati, napake pa poskušati z več odgovornosti odpravljati.

J. B.

Tovarna betonske galanterije v Beočinu

V počastitev dneva osvoboditve Beočina so začeli graditi tovarno betonske galanterije za potrebe gradbeništva. Tovarno gradita s skupnimi močmi beočinska Tovarna cementa in gradbena delovna organizacija »Graditelj« iz Srbobrana. Tako bo beočinska Cementarna, znana kot dolgoletni proizvajalec cementa, v kratkem proizvajala tudi betonske elemente, polizdelke za potrebe gradbeništva. Planirano je tudi, da bi pozneje poleg te tovarne zgradili tudi tovarno betonsko—azbesnih cevi in plošč, ki jih bodo uporabljali za izdelavo cestišč in pločnikov.

Spremenjen rečni tok Neretve

Delavci splitske gradbene delovne organizacije »Konstruktorja« gradijo v kanjonu Neretve hidroelektrarno »Grabovica«. Pri gradnji le—te so morali pred tem spremeniti tok reke. To jim je uspelo 12. oktobra 1978. Tega dne je Neretva spremenila svoj tok in teče sedaj po predoru dolgem 260 metrov. Predor so prebili delavci »Konstruktorja«.

Predor pod Skadarskim jezerom do Jadranskega morja

Ideja o gradnji predora, ki bi Skadarsko jezero povezoval z Jadranskim morjem, ni nova, vendar je v zadnjem času zopet zelo aktualna. Po mnenju strokovnjakov, bi predor skozi Sotino omogočal avtomobilski in vodni promet, ter bi tako bil vedno bolj koristen za razvoj gospodarstva in turizma na Črnogorskem primorju. Poleg tega, bi se z izgradnjo predora reguliral maksimalni vodostaj Skadarskega jezera, kar bi omogočilo zaščito okoli deset tisoč hektarjev zelo rodovitne zemlje na severni strani jezera, ki je sedaj pogosto poplavljen.

NEVARNOST, KI JO PREMALO UPOŠTEVAMO

Opekline s cementom

Strokovno glasilo britanskega združenja zdravnikov spet opozarja delavce, ki imajo opravka s cementom, na precejšnjo nevarnost pri delu s tem najpomembnejšim gradbenim materialom. Mnogi ljudje namreč ne vedo, da povzroča cement na koži vnetja in celo resne opekline.

Strokovno glasilo zdravnikov navaja primer nekega delavca, ki je pripravljaj betonska tla in je približno pol ure klečal neposredno na cementu. Po dveh dneh so ga sprejeli v bolnišnico s tako hudimi opeklinami, da so morali celo z operacijo presaditi kožo. Zdravljenje je trajalo štiri tedne.

Tudi opekline stopal niso redke. Delavci včasih nehote posipljejo cement po čevljih in nogavicah ter se ne menijo za to. Šele po končanem delu se umijejo in zamenjajo nogavice. Takrat pa je že prepozno. Cement namreč vsebuje podobne sestavine kot živo apno. Za živo apno pa je splošno znano, da povzroča na koži hude opekline.

Investicije u zamahu

Epitet najvećeg gradilišta u Evropi, koji je naša želja tokom prošle godine često dobijala, potkrepljen je i konkretnim, konačnim podacima Službe društvenog knjigovodstva Jugoslavije. Krajem septembra prošle godine, u izgradnji je bilo 31.335 investicionih objekata. Preko 11.000 investitora izračunalo je da je predračunska vrednost ovih objekata (zajedno sa prekoračenjima prijavljenim u SDK) 841,2 milijarde dinara.

Iako se u ovoj značajnoj oblasti ispunjavaju osnovne intencije Srednjoročnog plana razvoja, analiza podataka pokazuje da su u investiranju još prisutne mnoge slabosti koje, između ostalog, dosta »kumuju« i inflaciji. Pored širokog fronta investicija, činjenica je da se često neracionalno investira, da se u izgradnju ili nabavku opreme ulazi bez dovoljno para (u stilu: važno je započeti), da se nerealno dugo gradi, zbog čega su i prekoračenja investicija dosta visoka.

U dosta impozantnom broju, od preko 31.000 objekata, »uknjiženi« su i najmanji objekti sa malom vrednošću, kojih je znatno više od velikih poduhvata. Pa ipak, sveukupno oni znatno manje vrede od velikih objekata kojih je po broju znatno manje, o čemu svedoče podaci SDK o strukturi objekata u izgradnji 24.032 objekta čija je pojedinačna vrednost oko desetak miliona dinara i koji, brojačano, čine 77 odsto svih investicija. Po vrednosti, međutim, u ukupnim investicijama učestvuju sa svega šest odsto. Objekata srednje veličine (pojedinačna vrednost od deset do pedeset miliona) bilo je 5.160 i njihovo brojačano učešće iznosi oko 16 a vrednosno oko 14 odsto. Istovremeno, 2.143 velika objekta čija je pojedinačna predračunska vrednost iznad 50 miliona dinara po broju u ukupnim investicijama učestvuju samo sa sedam odsto, a po vrednosti čak 80 odsto. Stručnjaci u SDK su izračunali da samo 243 objekta (svaki vredan preko 500 miliona) angažuje oko 51 odsto predračunske vrednosti svih investicija u toku.

Velika investiciona aktivnost »pada« inače u vreme smanjenja akumulativne sposobnosti privrede, što sigurno predstavlja svojevrsni paradoks. Međutim, objašnjenje je jednostavno — sredstva se nabavljaju kod banaka, koje još imaju dominantan udeo u ukupnim ulaganjima. U konstrukciji finansiranja investicija krediti domaćih i stranih banaka učestvuju sa 53,5 odsto, što je velikim delom rezultat nerealnog određivanja predračunske vrednosti po kojoj se započinje investiranje. Dodatna sredstva se tada u najvećem broju slučajeva nabavljaju iz kredita domaćih banaka. Do kraja septembra, inače, prekoračenja su

iznosili 211,9 milijardi dinara, što u proseku za sve investicije predstavlja povećanje od početne predračunske vrednosti za 34 odsto. Do kraja izgradnje, međutim, gotovo je sigurno da ova brojka neće biti konačna, utoliko pre što investitori prijavljuju samo ona prekoračenja za koja su u mogućnosti da obezbede sredstva. Izuzetak je SR Hrvatska, u kojoj dejstvuje Zakon o osiguranju sredstava za izgradnju objekata, pa se iznosi prekoračenja daleko realnije prikazuju.

Primer Hrvatske pokazao je također da je investiranje bez pokrića još dosta rasprostranjeno — pretpostavlja se da iznos nepokrivenih investicija iznosi oko 169 milijardi dinara. To ukazuje na neophodnu potrebu da i ostale republike i pokrajine preispitaju svoje propise o investicionoj izgradnji i obezbeđenju sredstava za njihovo finansiranje. U SDK smatraju da bi trebalo pokrenuti širu društvenu akciju kojom bi se preispitale konkretne odluke o investicijama i podstakle promene u ponašanju onih koji donose investicione odluke.

Na kraju — možda je to trebalo reći u početku — ohrabruje izvesno oživljavanje investicija na ključnim objektima u delatnostima od posebnog značaja za ukupni razvoj zemlje. Predračunska vrednost ovih investicija iznosi 496,8 milijardi dinara ili 59 odsto od vrednosti svih investicija u toku. U odnosu na mart (podaci se odnose na septembra 1978. godine) učešće ovih investicija povećano je za tri procentna poena.

DRAGA BOŽINOVIĆ

PROJEKT AVTO—CESTE OD BEOGRADA DO CRNOGORSKEGA PRIMORJA

Republički sekretarijat za promet SR Srbije je prejšnji mesec naročil pri delovni organizaciji »Trasa« izdelavo študije o trasi bodoće avto—ceste, ki bo povezovala Beograd sa Črnogorskim primorjem. Graditev te avto—ceste naj bi po predvidevanjih začeli po letu 1985, oziroma po končani graditvi avto—ceste Beograd—Niš—Skopje. Idejni načrt za to sodobno avto—cesto bo narejen v dveh letih. Ker je po mnenju strokovnjakov obstoječa Ibarska magistrala na nekaterih odsekih »bolj ulica kot magistrala«, ker gre skozi naseljena mesta (Stepojevac, Požega, Titovo Užice in ostala), lahko že sedaj zapišemo, da se bodoća avto—cesta ne bo pokrivala z že obstoječo traso magistrale. Zato je naročena študija, ki naj bi pokazala, katera trasa je najprimernejša za bodočo sodobno prometno žilo od Beograda do Jadranskega morja.

Edvard Kardelj je rekao:

PRAVO NA SAMOUPRAVLJANJE

Osnova svih sloboda i prava radnih ljudi i gradjana u našem socijalističkom društvu je PRAVO NA SAMOUPRAVLJANJE. To je novo i neposredno demokratsko socijalističko pravo koje je moguće jedino u uslovima društvene svojine sredstava za proizvodnju i vladajućeg položaja radničke klase u društvu. Ono je neprikosnoveno i neotudjivo i kao takvo pripada svim radnim ljudima i gradjanima.

DELEGATSKI SISTEM

Uvodjenje delegatskog sistema znači veliki korak napred u razvoju našeg društva, pasamim tim i u razvoju našeg političkog sistema. Delegatski sistem je u stvari nosilac i okosnica celokupnog sistema socijalističke samoupravne demokratije koji se razvija u našem društvu.

ZAPOSŁJAVANJE:

Konkursne igre

Doći do radnog mjesta nije uvijek jednostavno. Banjalučki primjeri pokazuju da se ponekad se diplomom neke srednje škole i fakulteta na posao čeka šest, sedam, pa i više mjeseci. Nekvalifikovani i polukvalifikovani radnici čekaju i znatno duže. Otuda se događa da se na raspisani konkurs za jedno ili dva radna mjesta javi oko pedeset, pa i znatno više kandidata.

Poslije svega, ostaje samo pitanje: da li je izabrano pravo lice? Kao posljedica toga dolaze nagadjanja, govorkanja i žalbe onih koji nisu primljeni.

Mada je sprovođenje konkursa u većini slučajeva objektivno, ipak, ima ostataka i navika prošlosti da se još prije raspisivanja određenog konkursa ili oglasa, ako ne u širem onda sigurno u užem krugu, zna kome je radno mjesto namijenjeno. Mogućnost da se sazna i ime kandidata daleko je već kad se takav konkurs pojavi u informativnim glasilima. Ponekad se zbog toga sarkastično primjeti da je uz date uslove trebalo priložiti i sliku kandidata — onog koji će sigurno biti primljen u radni odnos.

Tako, na primjer, jedan kolektiv traži čistačicu sa pet godina radnog iskustva. Drugi, opet, isto toliko — samo to uslovljava odgovarajućom moralnom podobnošću. Da li se neko žalio na ova dva konkursa, nije poznato. Pa ipak, ostaje pitanje: kako i zašto pet godina? Toliko se obično radnog staža traži za iskusnije inženjere, pravnike i druge kadrove. Zaključak nije teško izvesti.

Istovremeno, jedna organizacija udruženog rada traži tehničara sa deset godina prakse. I za jednog kućnog majstora »zapisano« je iskustvo od deset godina. Za skladištara je ova brojka prepolovljena.

Zašto baš deset godina? Zašto pet? Oni koji poznaju tehnologiju ovog posla skeptično vrte glavama. Jer, da karikiramo malo, praksa za čišćenje prostorija stiže se prije bilo

kakvog zaposlenja. U drugim slučajevima koje smo naveli ona se stiže u radnom procesu, ali svakako ranije od deset i pet godina.

Sve su to primjeri iz svakodnevnih prakse. A njih, potvrdio nam je sekretar SIZ-a za zapošljavanje u Banjaluci Meho Midžić, ima još. Podosta. Otkriti konkursu »igru« nije lako. Takav se konkurs prilagođava poput kameleona. Tako je i sa formalno-pravne strane obično sve u redu.

Kako zaštititi instituciju konkursa? Kako obezbijediti ostvarivanje »slova« Društvenog dogovora o zapošljavanju, prema kome radnici u osnovnim i drugim organizacijama udruženog rada i zajednicama treba da budu istinski nosioci utvrdjivanja i sprovođenja politike zapošljavanja?

Odgovor je samo jedan: to se može obezbijediti strogim poštovanjem takvog i drugih dokumenata. Iza toga, razumljivo, stoji razvoj samoupravljanja, demokratizacija odlučivanja, povećanje lične odgovornosti svakog pojedinca, uspješniji rad društveno-političkih i drugih organizacija. Ukoliko ne dobije takvu dimenziju, Dogovor sam po sebi, neće značiti gotovo ništa, ili vrlo malo.

Takav ispit treba uskoro da položi još jedan dokumenat. Naime, prema Zakonu o zapošljavanju radnika, sve organizacije udruženog rada bile su dužne da do kraja prošle godine dostave samoupravnim interesnim zajednicama za zapošljavanje plan svojih kadrovskih potreba u narednoj godini. To će omogućiti da ove asocijacije udruženog rada daleko efikasnije nego dosad obavljaju svoj odgovorni društveni posao. Pri tome, treba izbjegavati svaki formalizam i šematizam. Potrebno je, dakle, već u korišćenju stvoriti takve uslove koji će onemogućiti profanisanje konkursa.

Za to postoje i snage i mogućnosti.

S. KONJHODŽIĆ

O cementu blagovremeno

Da li će ove godine biti dovoljno cementa? Pitanje je staro koliko i posleratno gradjevinarstvo, ali je, pred svaku gradjevinsku sezonu nužno. Iskustvo, koje upućuje na oprez, već je pokazalo da je ovo pitanje aktuelno čak i kada se pred početak sezone daju garancije da će ovog materijala biti dovoljno. Setimo se samo prošle godine, kada na početku ništa nije upućivalo na nestašicu, da bi u jeku gradjevinske sezone baš, zbog cementa stali čak i neki ključni gradjevinski objekti. Cement je postao najtraženija roba o da bi se dobio bilo je potrebno imati dobre veze ali i dobre pare. Cement je, za preprodavce, postao »zlatan majdan« koji su oni značajki eks ploitalisali.

Hoće li se ovakva situacija ponoviti i ove godine? Sudeći po pripremama proizvođača i onih koji vode računa o snabdevanju tržišta ovim gradjevinским materijalom, gradjevinari u 1979. godini ne bi trebalo ponovo da se suočavaju sa nestašicom. Domaći proizvođači će, kako se planira, isporučiti tržištu oko 10,5 miliona tona ovog materijala, dok će se iz uvoza pribaviti preko milion tona, ili gotovo dvostruko više nego lano. Uvoznici već zaključuju ugovore, kao bi uvozni cement blagovremeno prešao našu granicu, da se ne bi ponovila prošlogodišnja situacija kada je zakasneli uvoz »pomogao« kritičnoj situaciji sa snabdevanjem.

Planirani izvori snabdevanja dovoljno govore da o eliminisanju uvoza cementa, koji je bio planiran još prošle godine, za sada nema ni govora. U proizvodnju cementa poslednjih godina uložena su znatna

sredstva i sa velikim optimizmom se predviđalo da će 1978. godina biti zabeležena po tome što će graditelji u svoje objekte ugradjivati isključivo domaći cement. Trebalo je to da bude godina u kojoj će se konačno stopivati veliki odliv deviznih sredstava koji se slivao i kasu stranih proizvođača. Naše gradjevinsko tržište je, naime, godinama je bilo zavisno od stranih proizvođača cementa koji često, znajući našu situaciju sa snabdevanjem, nisu poštovali rokove isporuke, ugovoreni kvalitet, pa i cene. Tada su često pravljene računice da godišnje »izvezemo« jednu fabriku cementa, umesto da gradimo svoje kapacitete. Poslednjih godina, kao što je rečeno, sredstva su usmeravana u domaće pogone koji vraćanje svog »duga« trebalo da počnu prošle godine.

Računice, očigledno, nisu bile dobre. Svi pogoni sa kojima se računalo nisu završeni blagovremeno, nekima je trebalo duže uhodovanje od predviđenog, drugi su zbog kvarova i remonta »iskakali« iz proizvodnje. Ako se tome doda izuzetno živa investiciona aktivnost, koja je iznenadila i planere, jasno je zbog čega je i prošle godine cement tražen van granice zemlje. Ako je prošle godine bilo i dileme oko uvoza, ove godine je nabavka od stranaca odmah ukalkulisana u planove u snabdevanja, jer je sigurno da je manja šteta uvesti određene količine nego da gradjevinski kapaciteti stoje besposleni. A možda će već iduća godina (iako je sada rano govoriti o tome) ipak biti zabeležena kao godina u kojoj će stavka uvoza cementa biti označena nulom.

DRAGANA BOŽINOVIĆ

Iz vojske nam pišu

Vsem sodelavcem, s katerim sem delal na mednarodnem centru v Ljubljani, seveda pa tudi ostalim v kolektivu, pošiljam prirčne pozdrave iz Novega Sada.

Dušan Zeljković
V. p. 2667/
21002 Novi Sad

Nahajam se na odsluženju vojaškega roka v Titogradu in bi rad pozdravil vse Gradisove delavce, posebej pa tiste iz enote GE Ljubljana, med njimi Smaja Osmanlića, Šakiba Mujkića, Petrovića, Bjelića in vse druge.

Sifet Buljabašić,
V. P. 6330-7
81002 Titograd

Sve zaposlene u Gradisu puno pozdravljam a posebno one, koji rade na mednarodnom centru u Ljubljani. Nalazim se u Novem Sadu, gdje služim vojni rok.

Dušan Zeljković
V. P. 2667-16
Novi Sad

Nalazim se na odsluženju vojnog roka u Titogradu i pozdravljam sve Gradisove radnike a naročito one iz enote Ljubljana

Sifet Buljabašić
V. P. 6330-7
81002 Titograd

Obaveze se ispunjavaju — razvoj zaostaje

Krajem februara potvrdilo se na godišnjoj skupštini Fonda federacije za kreditiranje razvoja privredno nedovoljno razvijenih republika i pokrajina ono na šta je prilikom donošenja Rezolucije društveno—ekonomskog razvoja za ovu godinu sa dosta sigurnosti bilo ukazivano. Naime, Fond ispunjava svoje obaveze, a razvoj manje razvijenih ipak ne ide planiranim tempom.

Podnoseći ekspozice o razvojnoj politici, predsednik SIV—a Veselin Djuranović pomenuo je na zasedanju oba veća Skupštine SFRJ da su uzroci ovakvog zaostajanja nedostatak kvalitetnih elemenata privredljivanja — niska produktivnost rada, niska efikasnost investicija i velika zaduženost privrede nedovoljno razvijenih.

U ovom planskom razdoblju nedovoljno razvijeni nisu uspjeli da ostvare predviđenu dinamiku rasta od 20 do 25 odsto bržu u odnosu na prosečan rast društvenog proizvoda zemlje. Razvoj manje razvijenih išao je, ipak, bržim tempom u odnosu na razvijene krajeve. Samo je prokrajina Kosovo, ostvarila znatno nižu stopu rasta.

Od 1971. godine, kada se umesto dotadašnjih bespovratno datih novčanih sredstava pristupilo kreditiranju, pa zaključno sa 1978. — nedovoljno razvijenim je dato pozajmica u iznosu od oko 61 milijarde dinara. Od ukupne sume koja bi za četiri godine tekućeg petogodišnjeg planskog razdoblja do 1980. trebalo da bude oko 52 milijarde dinara, Kosovo bi trebalo da dobije 37,1 odsto, Bosna i Hercegovina 30,5 odsto, Makedonija 21,6 odsto i Crna Gora 10,8 odsto. Računa se da bi sredstvima Fonda trebalo da se pokrije oko 30 odsto ukupnih izdataka za investicije u manje razvijenim područjima.

Stopa izdvajanja za podsticanje razvoja manje razvijenih preko Fonda federacije je 1,97 odsto društvenog proizvoda celokupne jugoslovenske privrede u društvenom sektoru. Za razvoj industrije odvaja se oko 65 odsto prikupljenih sredstava i to 70 odsto za izgradnju novih kapaciteta, a ostatak za rekonstrukciju

industrijskih postrojenja. Sredstva se, dobrim delom, usmeravaju na finalnu proizvodnju u crnoj i obojenoj metalurgiji, u preradu nemetala, ali elektroprivreda angažuje ipak i dalje relativno veće iznose.

Privredne struktura manje razvijenih zasnovana je pretežno na energetici i sirovinskoj industriji. To je uticalo da i efekti uloženi sredstava budu, bar zasad, ograničenog dohotka, veće akumulacije privrede i većeg zapošljavanja. Ovakva struktura uticala je i na kvalitet takozvane procesne tehnologije koja je na veoma visokom nivou tehničke opremljenosti. Drugim rečima, u termoelektrarnama ili ugljenokopima, na primer, sav proces je mehanizovan, te posmatrano u relativnom odnosu nedovoljno razvijeni imaju viši stepen automatizacije nego razvijeni krajevi Jugoslavije. Dok je stepen automatizacije za jugoslovensku privredu u celini nepunih 36 odsto, na Kosovu je postotak 71, u Bosni i Hercegovini nepunih 43 odsto, u Crnoj Gori veći od 36 odsto, u Makedoniji nepunih 40 odsto, u Sloveniji 31 odsto. Srbija i Hrvatska imaju niži stepen automatizacije privrede od jugoslovenskog proseka, dok se stepen automatizacije vojvodjanske privrede 38,6 odsto. Naravno, pritom se ne smetnuti s uma da je reč samo o relativnom odnosu i da ukupno posmatrano privreda svih razvijenih republika višestruko premaša mehanizacijom i automatizacionim postrojenjima ukupan broj mehanizovanih postrojenja i automata u manje razvijenima.

Upravo ovako najviši stepen automatizacija obezbeđuje i najniži trend zapošljavanja. To, sa stanovišta nedovoljno razvijenih, ima pogotovu negativne posledice. Otuda se ne insistira slučajno da se u ovim krajevima ubuduće razvija što više preradivačke industrije i takozvane male privrede. Upravo te grane i veliki pogoni zapošljavaju i veliki broj radničkih ruku. Opredeljenja Fonda federacije takodje bi ubuduće išla u tom pravcu više nego dosad.

Nada Djermanović

V devetih mesecih 28.000 stanovanj

V prvih devetih mesecih preteklega leta smo v Jugoslaviji zgradili v družbenem sektorju 28.000 stanovanj. To je le za en procent več kot leta 1977. Ocenjeno je, da je v 1978

letu v družbenem sektorju zgrajeno okoli 57.000 stanovanj. Po oceni Zveznega zavoda za planiranje je v lanskem letu zgrajeno skupaj — v privatnem in družbenem sektorju — okoli 150.000 stanovanj.

Naselje družinskih stanovanjskih hiš

Arhitekta Milenko Jeftić in Miodrag Ružić sta projektirala novo naselje družinskih stanovanjskih hiš. Izgradnja tega naselja se bo pričela prvih spomladanskih dni letošnjega leta. Naselje bo oddaljeno okoli 22 kilometrov od centra Beograda. Na površini okoli 30 hektarjev bo zgrajeno 2.000 enonadstropnih stanovanjskih hiš, 13 kolektivnih zgradb, otroški vrtci, dve osnovni šoli in stavba krajevne skupnosti.

Stanovanjske hiše v tem naselju bodo v povprečju štirisobne z 120 kvadratnim metri koristne površine. Vsaka hiša bo tudi imela garažo in lastni vrt. Hiše so projektirane v vrstah, da bi čim več prostora ostalo za skupne zelenice. Grajene bodo montažno z uporabo tipiziranih betonskih elementov. To bo omogočalo izgradnjo ene hiše v samo treh mesecih. Predvideva se, da bo kvadratni meter v tem stanovanjskem naselju veljal 13.000 dinarjev!?

Mesto na dnu oceana

Strokovnjaki znane ameriške firme »General electric« so izdelali projekt in tudi že gradijo mesto na dnu Atlanskega oceana med Afriko in Južno Ameriko. Na globini 3.840 metrov gradijo te nenavadne stanovanjske objekte. Stanovanjske

enote so ovalne oblike in premera 4 metre. V le-teh bodo nameščeni strokovnjaki za oceanografska raziskovanja. Izgradnja tega podvodnega mesta, prvega na svetu, bo dokončana leta 1980.

Mladina gradi »otok mladosti«

Na otoku Obonjanu pri Šibeniku je v teku graditev največjega centra za taborjenje, pouk in rekreacijo otrok in mladine na Jadranu. Graditev tega centra, imenovanega »Otok mladosti«, organizira Zveza tabornikov Hrvaške v sodelovanju z mladinskimi delovnimi brigadami in pripadniki JLA. Brigadirji zvezne mladinske delovne akcije »Otok

mladosti 78« so letos zgradili restavracijo, asfaltirali igrišča in zborovalešča ter okoli 300 metrov poti na severni strani otoka. Tudi naslednje leto bo mladina gradila ta center, čigar prva faza, kot predvidevajo, bi morala biti narejena leta 1980. Že tedaj bo »Otok mladosti« lahko v eni izmeni obiskalo 2.500 otrok in mladine.

klinični center v Ljubljani o.sub.o.

TOZD Interne klinike Zaloška o. sol. o.
CENTER ZA INTENZIVNO INTERNO MEDICINO
Ljubljana, Zaloška c. 7

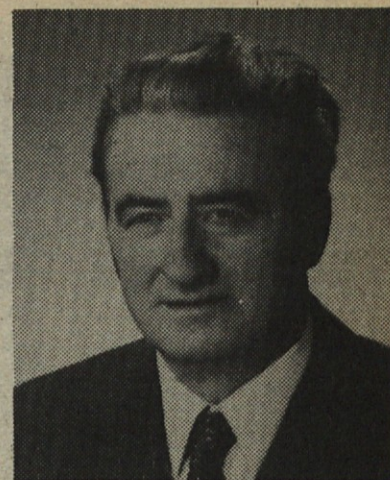
Sporočamo vam, da smo prejeli v našem Centru številne preprotebe nove aparature, ki bodo bistveno pripomogle k zdravljenju naših bolnikov in k strokovnemu napredku naše enote.

Aparature so bile nabavljene v vrednosti 1.000.000 N. din. K tej vsoti je vaša delovna organizacija v letu 1977 prispevala pomemben delež. Akcija mnogih slovenskih delovnih organizacij nam je omogočila nabave, ki jih obremenjeni proračun Kliničnega centra ni zmožel.

V imenu kolektiva Centra za intenzivno interno medicino, predvsem pa v imenu številnih bolnikov, ki jih bo vaše razumevanje omogočilo boljše zdravljenje, se vam najlepše zahvaljujem.

S tovariškimi pozdravi

doc. dr. Matija Horvat,
predstojnik Centra za intenzivno interno medicino

Mladostnemu šestdesetletniku

Kdor pozna vitalnega »krušnega očeta« učencev v TOZD LIO Škofja Loka Radota CEDILNIKA ne more verjeti, da te dni praznuje svojo 60-letnico rojstva.

Pa je res; kajti Rado se je rodil 7. marca 1919 v Tacnu očetu tesarju, ki je za svoj poklic, poleg Radota, navdušil še dva svoja sinova.

Rado si je na Gradbeni šoli v Ljubljani poleg tesarskega poklica pridobil tudi zidarskega. To strokovno znanje pa je uspešno uporabljal v povojnih obnovitvenih delih in pri novogradnjah v Sloveniji, kjer se zelo rad spominja gradnje zahtevnejših objektov kot so: Izdelava predalčnih nosilcev za razstavnipaviljon pred Srednjo tehnično šolo v Ljubljani, gradnja Avtobusne postaje v Kopru, Skladišč v Skopju itd.

Sve svoje bogate delovne in življenjske izkušnje pa je Rado leta 1970 pričel prenašati na mlajše generacije v Gradisu. Rado je neverjetno prizadeven in skrben instruktor učencev, ki poleg strokovnih sposobnosti združuje tudi pedagoške. Zaveda se, da je potrebno vso skrb in pažnjo posvetiti učencem, da se v čim krajšem času vključijo v delovne in življenjske razmere ter okoliščine, kjer delajo v skupnosti, obenem pa jim je potrebno vcepiti delovne navade in zdrave tovariške in medsebojne odnose, ki morajo vladati v socialistični in samoupravni družbi.

Zaradi iskrenosti, poštenosti in pristnih tovariških odnosov je v kolektivu zelo priljubljen, vsled česar je bil tudi izvoljen za podpredsednika osnovne sindikalne organizacije in predsednika disciplinske komisije.

Vsi delavci TOZD Lesno ind. obrat v Škofji Loki želimo, da bi vedno mladi Rado še vrsto let delal v naši sredini in nam dajal vzgled, kako je delo potrebno resnično vrednotiti.

Rado iskrene čestitke in še na mnoga, mnoga zdrava, srečna in zadovoljna leta.

Franc Tehovnik — petdesetletnik!

Pred 50 leti dne 7. 2. 1929 se je v Ladji pri Medvodah rodil naš dolgoletni sodelovec in vodja mizarske dejavnosti v TOZD Lesno ind. obrat Škofja Loka Franc Tehovnik.

France pravi, da je hotel postati električar, ker pa ni dobil učnega mesta je postal mizar in ni mu žal. Izučil se je pri privatniku leta 1947, nato je leta 1950 opravil mojsterski izpit. Zaradi želje po nadaljnjem usposabljanju je pričel obiskovati delovodsko šolo in jo tudi uspešno dokončal.

Pred 25 leti se je zaposlil v Gradisu, kjer je bil najprej vodja grobega razreza in pomočnik mojstra, nato glavni delovodja, od leta 1964 dalje pa opravlja zahtevno delovno nalogo vodje mizarske dejavnosti.

Ob spomenu kako in v kakšnih pogojih se je delalo pred četrto stoletja in kako se delo odvija danes se France samo rahlo nasmehne, saj se zaveda, da ima velike in neprecenljive zasluge za razvoj mizarske dejavnosti, ki je zaslovela s kvaliteto svojih izdelkov in prevzemanjem ter izvrševanjem najbolj zahtevnih izdelkov ne samo na slovenskem ozemlju.

Prav zaradi tega ter zaradi prizadevnosti in delavnosti pa je prejel red dela s srebrnim vencem, da ne omenjamo dveh udarniških odlikovanj v povojnih letih. Kljub temu, da je s svojim delom pogosto zaseden tudi v prostem času pa aktivno sodeluje s Krajevno skupnostjo, poleg tega pa je poveljnik civilne zaštite v TOZD LIO Škofja Loka.

Vsi mu iskreno čestitajo ob življenjskem jubileju, z željo, da bo svoje bogate delovno izkušnje, strokovno znanje in delavnost še mnoga leta vnašal v naš kolektiv, obenem pa mu želimo tudi mnogo osebnih sreč, zdravlja in zadovoljstva v privatnem življenju.

Jeseničanke pred startom

Le še nekaj metrov do cilja, zato je potrebno pospešiti korak

Škofjelčani so osvojili kar precejšnje število pokalov

Najboljši posamezniki so prejeli kolajne Silvo Rant za 1. mesto v tekih

XVII. zimske športne igre

PONOVO

V organizaciji osnovne organizacije GIP Gradis TOZD GE Ljubljana in pod pokroviteljstvom direktorja te enote Štefana Mesariča, dipl. ing., so bile na terenih Zatrnika in Gorij letošnje zimske športne igre.

Pokrovitelj tekmovanja, direktor TOZD GE Ljubljana ing. Štefan Mesarič se je na zaključku vsem zahvalil za udeležbo in najboljšim čestital za dosežene uspehe

Srečanja gradisovcev in dobrega razpoloženja na belih poljanah ni moglo skaziti niti slabo vreme, saj je skoraj vse dni deževalo. Vreme pač ni bilo najbolj naklonjeno organizatorjem, še manj pa tekmovalcem, ki so se spuščali po strminah Zatrnika. Ugotovitev, da je le-teh, ki se ukvarjajo z zimskim športom iz leta v leto več, je nesporna. Prav tako pa se je pokazalo tudi to, da se večina tekmovalcev poskuša kar najbolje pripraviti za tekmovanje in niso prvič na smučeh šele na tekmovanju, kar v preteklih letih ni bila taka redkost. Iz tega lahko ugotovimo, da postopoma poleg kvantitete narašča tudi kvaliteta. Kar precej je bilo takih, ki so pred leti vozili med vratci v plužni kristianiji, letos pa so že prav korajžno vozili od vratci do vratci. Tudi časi, ki so jih dosegali se ne morejo enačiti s Stenmarkovimi, vendar pa je napredok očiten. Seveda je imelo nekaj najboljših tudi smolo, kar pri tovrstnih tekmovanjih ni nobena redkost. Verjetno pa jih bo komisija, ki odloča o sestavi reprezentance Gradisa za ŠIG vseeno uvrstila v seznam potnikov, saj nam bo npr. Maks Čakon, ki je že tolikokrat zmagal na naših igrah in bil lansko leto izjemno uspešen tudi na ŠIG, tudi letos še kako potreben.

Tudi med tekači je bila cela vrsta zagrizenih bojov. Tu ni o vrstnem redu odločalo samo znanje in športna sreča, temveč tudi telesna pripravljenost. Te pa med vsemi tekači ni bilo videti prav preveč, razen pri nekaterih, ki se res vse leto ukvarjajo s tekom oziroma drugo športno zvrstjo. Prav zanimivo je bilo gledati prehitevanja na smučih v Zg. Gorjah, kjer so bile speljane tekaške proge.

Pomanjkanje kondicije je bilo tudi vzrok številnim padcem na spuštu tik pred ciljem, kar je večkrat izzvalo val smeha istočasno pa med navijači pravi čas za spodbujanje za doseganje čim boljšega rezultata.

Vposameznih disciplinah in kategorijah pa so dosegli naslednja mesta in rezultate:

VELESALOM

1. Ženske do 30 let — posamežno

1. Stanonik Janja LIO
2. Hribar Zlata sk. sl.
3. Kret Slavica Ravne

Ekipno:

1. skupne službe
2. Ravne
3. Jesenice

II. ženske nad 30 let — posamežno

1. Štupar Ani sk. sl.
2. Turnšek Zinka Celje
3. Orel Joži sk. sl.

ekipno:

1. skupne službe
2. Celje
3. LIO Škofja Loka

III. moški do 33 let — posamežno

1. Luštrik Karel LIO
2. Kraigher Zoran PBM
3. Skrinjer Avgust Ravne

ekipno:

1. Ravne
2. Jesenice
3. Ljubljana

IV. moški od 33 do 40 let — posamežno

1. Hercog Janez Ravne
2. Zupan Jože Jesenice
3. Kepic Alojz Ljubljana

ekipno:

1. Maribor
2. Celje
3. Ravne

V. moški nad 40 let — posamežno

1. Vidic Anton Jesenice
2. Stanonik Slavc LIO
3. Grabner Ivan Ravne

ekipno:

1. LIO Škofja Loka
2. PB Ljubljana
3. Jesenice

TEKI

VI. ženske do 30 let — posamežno

1. Stanonik Janja LIO

RAVENČANI

2. Švigelj Mojca PB Ljubljana
3. Hribar Zlata sk. službe

ekipno:

1. Ravne
2. Skupne službe
3. Jesenice

VII. ženske nad 30 let — posamezno

1. Žigon Helena železokrivnica
2. Baloh Cilka Jesenice
3. Štupar Ani skupne službe

ekipno:

1. Skupne službe
2. Železokrivnica
3. Jesenice

VIII. moški do 33 let — posamezno

1. Piber Ivan Jesenice
2. Vozič Zdravko Ravne
3. Jezeršek Karel LIO

ekipno:

1. Ravne
2. LIO Škofja Loka
3. Jesenice

IX. moški od 33 do 40 let — posamezno

1. Rant Silvo LIO
2. Hercog Janez Ravne
3. Lah Karel Ptuj

ekipno:

1. Ravne
2. LIO Škofja Loka
3. SPO, GE MB

X. moški nad 40 let — posamezno

1. Premrl Štefan SPO
2. Oblak Ciril LIO
3. Stanonik Pavel LIO

ekipno:

1. LIO Škofja Loka
2. Ravne
3. Jesenice

Novi prehodni pokal konference so ponovno osvojili Ravenčani — Jernej Jeršan predaja pokal direktorju TOZD Ravne, Tonetu Zaletelju

Skupna končna uvrstitev vseh TOZD pa je naslednja:

TOZD	točk
1. GE Ravne	1.688,09
2. LIO Škofja Loka	1.545,19
3. GE Jesenice	1.439,71
4. Skupne službe	1.224,40
5. SPO Ljubljana	1.103,69
6. GE Maribor	994,35
7. GE Celje	983,87
8. GE Ljubljana	983,26
9. KO Ljubljana	707,67
10. PB Ljubljana	655,00
11. GE Ptuj	606,83
12. PB Maribor	432,28
13. NG Maribor	395,03
14. GE Lj-okolica	340,95
15. KO Maribor	322,43
16. Železokrivnica	243,85
17. OGP Ljubljana	195,89
18. GE Koper	50,76

Omeniti je potrebno še dobro organizacijo in tehnično izvedbo SK Novinar iz Ljubljane in pa org. odbor pri TOZD GE Ljubljana, ki je v veliki meri pripomogel za dobro počutje vseh na Bledu.

Najboljši so ob zaključku prejeli ustrezna priznanja (kolajne, diplome in pokale) za njihov uspešen nastop.

Ob čestitkah za dosežene uspehe pa smo jim zaželeli tudi kar največ sreče tudi na bližnjih 17. ŠIG, ki bodo na terenih na Zatrniku.

MATIJA KRNC

Nekatere od deklet so pokazale kar solidno znanje — na sliki Ida Meglič

Nekaj je bilo tudi takšnih, ki so se ustrašile strmine in hitrosti, pa je šlo pluzno med vratci do cilja

Ivan Grebenc je dobro zarobil, čeprav je bil sneg od dežja že močno načet

Bilo je tudi nekaj padcev, vendar so se na srečo vsi končali brez hujših posledic

Na startu so zamahi še močni, Ani Štupar

NEKAJ VESTI O NAŠIH KOROŠCIH

Na Javorniku še gradimo

Že od leta 1971 gradijo delavci ravenškega tozda stanovanjsko naselje Javornik v Ravnah na Koroškem. Tako na Javorniški planoti nastaja sodobna stanovanjska soseska z vsemi potrebnimi spremljajočimi objekti.

Dosedaj je narejeno okoli 530 stanovanj. V naslednjih letih pa bo na Javorniku sezidano še 280 sodobnih stanovanj. Po dograditvi bo to stanovanjsko naselje imelo čez 800 stanovanj. Toda Javornik ne bo samo spalno naselje, kakršnih je veliko po Sloveniji, temveč bo imel vso potrebno infrastrukturo. Na trgovskem paviljonu je trgovina »Koloniale« iz Maribora. Svoje prostore ima tudi Ljubljanska banka. Zgrajen bo tudi otroški vrtec, skupna zaklonišča, garažna hiša in še drugi potrebni objekti.

V nekaterih, konec leta zgrajenih stanovanjih na Javorniku smo imeli po vselitvah določene probleme. Prišlo je do odpadanja ploščic v kopalnicah. Vendar so to bili le posamezni primeri. Po reklamaciji smo

stvar hitro uredili. Ta dogodek pa je vendarle po nepotrebnem povzdignil preveč prahu v časopisju, predvsem pa v mariborskem »Večeru«, ki je stvar dokaj poveljčal in posplošil na celotno gradnjo na Javorniku, je nekoliko osvetlil problem graditve javorniških stanovanj, ki je bil sprožen v »Večeru« direktor tozda Anton Zaletelj.

Na Javorniku je lani zgrajena tudi nova celodnevna osnovna šola. Ta objekt je bil tehnično zelo zahteven in arhitektonsko zanimiv, saj daje občutek, kot da bi stali pred veliko ladjo. Poleg šole je zgrajena tudi telovadnica. Za osnovno šolo na Javorniku lahko brez vsakega strahu povemo, da je sigurno ena med naj-sodobnejšimi šolami v Sloveniji. Opremljena je z vsemi pripomočki za sodobno poučevanje, ima vse potrebne kabinete, vsaka učilnica ima barvni televizor itd.

Tudi kompletna ureditev zunanjih površin na Javorniku je delo gradisovih delavcev.

cp.

Skupina delavcev pri »ročnih« opravilih

Tudi Ravenčani uspešni

»Če sklepamo na osnovi skupnega prihodka, o tem kako smo poslovali v letu 1978 lahko vidimo, da je lansko leto bilo za naš tozda dokaj ugodno,« je povedal direktor ravenškega tozda tovariš Tone ZALETELJ. »Dosegli smo 266 milijonov dinarjev celotnega prihodka, kar je 27 procentov nad planom. Tudi drugi glavni pokazatelji so dokaj ugodni, čeprav ne tako kot skupni prihodek. Poglejmo tabelo doseženih rezultatov in procenite preseganja plana:

	dosežena realizacija	presežek plana
skupni prihodek	266 mio din	27 %
dohodek	717 din	4 %
čisti dohodek	56,7 din	7 %
osebni dohodek	38,9 din	2 %

»V primerjavi z letom prej vidimo, da je le-to bilo dosti slabše. Leta 1977 nismo imeli toliko velikih del kot prejšnje leto. Dela so bila takrat manjša in razdrobljena.«

Na katerih gradbiščih ste največ delali preteklo leto?

»Laže je delati, če imamo manj velikih delovišč, kot pa več manjših. Tako je bilo tudi lani. Največ smo bili zaposleni pri izgradnji ceste Radlje — mejni prehod, nadaljevali smo z stanovanjsko gradnjo na Javorniku vključno z šolo, tudi v Slovenj Gradcu smo bili prisotni in naredili skladišče za Koloniale Maribor, industrijsko halo za »Lesno«, gradili zdravstveni dom itd., delali smo tudi v »Cinkarni« Celje in manjša dela v TAM Maribor. Stalno smo prisotni tudi v Železarni Ravne.«

Kaj je po vašem mnenju vplivalo na to, da ste preteklo leto tako dobro poslovali?

»Poleg že omenjenih faktorjev je na tako ugodno poslovanje vplivalo tudi to, da smo imeli precej takih gradbišč na katerih smo lahko anga-

žirali gradisovo težko mehanizacijo. Nasplošno pa je lani bilo na področju, ki ga mi pokrivamo, Ravne ter Mislinjska dolina od Dravograda do Slovenj Gradca, dosti dela za gradbince.«

Kolikšen je plan za letošnje leto?

»Za letos smo planirali 315 milijonov dinarjev skupnega prihodka.«

V čem so še možne izboljšave, da bi tudi letos dosegli in presegli zastavljeni plan?

»Če uspešno letos zmanjšati število izostankov iz dela, predvsem boleznine, ki so v lanskem letu rapidno porastle bo to pomenilo že en korak k doseganju in preseganju plana. Tudi na področju stroškov poslovanja bi lahko še kaj naredili. Gre za boljšo izkoriščenost strojev, prevoza ter čuvanja materiala.« cp

KULTURNO GRADBINECV

SREČANJE

V prvem tednu meseca aprila bo v Slovenj Gradcu kulturno srečanje gradbincev Slovenije. Pokrovitelj oziroma organizator tega srečanja je SGP Kograd iz Dravograda.

Osrednjo prireditev bo spremljala razstava likovnih del gradbincev. Del razstavnega prostora bo namenjen tudi za razstavo glasil iz delovnih organizacij. Na predvečer osrednje prireditve bo literarni večer literarnih ustvarjalcev iz gradbeništva. V tem času bo v Slovenj Gradcu tudi srečanje organizatorjev kulture, ki so bili lani na republiških seminarjih, in območni seminar za organizatorje kulture v organizacijah združenega dela.

Tudi naše delovna organizacija bo sodelovala na tem srečanju in sicer je komisija za kulturo pri konferenci OOS in komisija za kulturo v TOZD GE Maribor prijavila tričlansko ekipo naših umetniških ustvarjalcev. Več o srečanju bomo pisali v naslednji številki Gradisovega vestnika.

V stanovanjskem naselju Javornik, ki ga gradimo od leta 1971 urejemo tudi zunanje površine

Celodnevna osnovna šola na Javorniku

Družbena samozaščita v cestnem prometu

Vzgoja in preventiva v cestnem prometu sta važni sestavni deli družbene samozaščite. Organizirano družbeno skrb za prometno varnost delovnega človeka in občana so prevzeli družbeni organi — s veti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, ki združujejo, usklajujejo in usmerjajo vse dejavnike družbene samozaščite pri prometnem osveščanju udeležencev v prometu. Skrb za varnost človeka v cestnem prometu zahteva načrtna prizadevanja delavcev družbenopolitičnih skupnosti, njihovih organov, organizacij združenega dela in drugih organizacij ter občanov, da preprečujejo in odpravljajo nevarnosti za udeležence v cestnem prometu. Le skupni in enotno usmerjeni naporji lahko imajo uspeh v humanizaciji odnosov med udeleženci v prometu, v osveščanju osebne odgovornosti in oblikovanju dolžnosti za preprečevanje objektivnih in subjektivnih dejavnikov, ki ogrožajo cestni promet. Le od skupnih naporov vseh družbenih sil lahko pričakujemo uspehe in napredek v cestno-prometni samozaščiti.

Tako tudi zakon o temeljnih varnostih v cestnem prometu določa, da morajo organizacije združenega dela ter druge organizacije in organi, ki opravljajo javni prevoz in prevoz za lastne potrebe, organizirati in stalno opravljati kontrolo voznikov, da izpolnjujejo predpisane delovne pogoje in o tehnični in brezhibnosti vozil ter izpolnjevanju drugih ukrepov, od katerih je odvisna varnost cestnega prometa. S tem je podana tudi velika skrb za prometno-preventivno dejavnost kot del družbene samozaščite. Prometno-preventivna dejavnost se je tako vključila v našo samoupravno organiziranost in postaja važen vsebinski element samoupravljanja. Delovni človek je odgovoren za vse, kar se v družbi dogaja, zato mora biti bolj zainteresiran za to, kaj se dogaja in dela v njegovem in družbenem interesu in k temu tudi prispevati svoj delež.

Naloge prometno-preventivne dejavnosti kot sestavni del družbene samozaščite niso omejene zgolj ozko na dosledno spoštovanje prometne zakonodaje, ampak narekuje prometna varnost obsežne preventivne in vzgojne ukrepe pri voznikih, kakor tudi v prometno-tehnični operativi, kjer je začetek varnosti ali nereda in nezgod.

Številke nas npr. zgovorno prepričajo, da je dobra tretjina motornih vozil zavržena na tehnični pregledih, pri čemer tudi avtobusi in tovornjaki niso nikakršna izjema, saj se tudi pri njih pojavlja serija napak celo na zavorah ali krmilnem mehanizmu, ki usodno vplivajo na varno vožnjo.

Taki in drugi podatki nas prav gotovo prepričajo o pomanjkanju samozaščitne zavesti in izredno slabo organizirano notranjo tehnično kontrolo v organizacijah združenega dela kot bistveni element varnosti na cestah.

Prometne varnosti seveda ni mogoče zagotavljati samo z boljšim izvajanjem notranje kontrole, ampak se morajo organizacije združenega dela in posamezniki še bolj kot doslej vključiti v družbeno samozaščito človeka. Vsakdo izmed nas je namreč udeleženec v prometu bodisi kot pešec ali voznik kateregakoli vozila, zato je potrebno zagotavljati prometno varnost tudi tako, da bomo vse občane seznanjali z novostmi s področja prometnih predpisov, s prometnimi razmerami, z etiko med udeleženci v prometu ter s prometno vzgojo v najširšem smislu.

Vse navedene ugotovitve vodijo k zahtevi, da mora postati tehnična brezhibnost vozil, izboljšanje prometnih površin ter nenehno vzgajanje in osveščanje udeležencev cestnega prometa predmet skrbnejše obravnave in odgovornosti, saj bomo samo tako lahko brzdali naraščanje prometnih nesreč in zaradi njih velikega družbenega zla: izgube v proizvodnji, stroške zdravljenja, invalidnosti in drugih materialnih izgub, zlasti pa obvarovali dragoceno človeško življenje.

Pri uresničevanju teh nalog ima pomembno vlogo povezovanje v občinskih organih za preventivo in vzgojo v cestnem prometu in organih za splošni ljudski odpor ter družbeno samozaščito v krajevnih skupnostih. Le tako in z vsestransko podporo samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij, v prvi vrsti sindikatov in SZDL, je pričakovati več varnosti na naših cestah.

Danes, ko posvečamo največjo pozornost organizaciji in delu družbene samozaščite, je zadnji čas, da vsi udeleženci v cestnem prometu in celotna družba posvetimo varnosti cestnega prometa čim več pozornosti. Velik porast motornih vozil in s tem povečan promet narekujejo potrebo maksimalnega prizadevanja za ohranitev vsaj znosne prometne varnosti. Danes je v SR Sloveniji petnajstkrat več motornih vozil; trikrat več avtobus in petkrat več potnikov v njih, ki potujejo štirikrat dlje; štirikrat več je javnih tovornjakov, ki prepreljujejo sedemkrat več tovora, sedemkrat več dlje; dvakrat več je lastnih tovornjakov, ki prepreljujejo dvainpolkrat več tovora trikrat dlje — kot pred petnajstimi leti.

Ob teh podatkih pa ne pozabimo, da imamo relativno malo dobrih cest. Zato tudi zaradi neustreznih pogojev, prav tako pa tudi zaradi nezadostnih preventivnih in vzgojnih ukrepov nesorazmerno raste

število cestno-prometnih nezgod s hudimi posledicami za udeležence v prometu in z veliko materialno škodo, kar slabi kvaliteto prometa. Cestni promet predstavlja poseben problem, ki ga je potrebno reševati z vidika varnosti. Vso pozornost je potrebno posvetiti vrsti zahtevam, ki so posledica gostote prometa, relacije prevoza, tehničnega stanja vozil, obsega in razlihi osti prometa, delovnega časa in počitka voznikov, izobraževanja itd. Tem vprašanjem je dal poseben poudarek tudi Zakon o temeljnih varnostih v cestnem prometu, ki v uvodnih določih nalaga prizadetim organizacijam združenega dela, drugim organizacijam in organom dolžnost, da skrbijo za dobro stanje javnih cest, voznikov in vozil ter tako izpolnjuje zahteve varnosti cestnega prometa. Vendar samo predpisi perečega problema varnosti ne bodo rešili. Izvajanje zakonskih določil in prizadevanje vseh nas pa vendarle lahko stanje varnosti prometa izboljša.

Neskladja med razvojem cestnega omrežja in naraščanjem prometa nujno spremljajo prometne nezgode s človeškimi žrtvami in materialno škodo. Podatki kažejo, da se objektivni vzroki in okoliščine, v katerih se odvija cestni promet, sicer izboljšujejo, toda mnogo počasneje kot se večajo določeni negativni elementi cestnega prometa. Zaradi številčnosti in hudih posledic uvrščamo cestno-prometne nezgode med primarne družbene probleme. Podatki o cestnih nezgodah so pokazatelj razmer na cestah in stopnje prometne varnosti, obenem pa so tudi poglavitni pokazatelj in dejavnik pri sprejemanju in usmerjanju varnostnih ukrepov v cestnem prometu.

Več kot 7 000 mrtvih letno, več kot 3000 smrtno ponesrečenih v zadnjih petih letih v SR Sloveniji, več kot 40.000 mrtvih v zadnjih desetih letih na cestah SFRJ. To so številke, ki nas silijo v razmišljanje, kdaj bo konec morije na naših cestah?! Ali ni to prehud davek naše generacije in prehudo osebno in družbeno zlo?!

Vedno na poti, le tu in tam kratek oddih. Tudi predolg delovni dan povzroči nesrečo v prometu

DRUGA FAZA SLOVENIJALESA V GRADNJI

Konec leta 1980 bo za poslovno prodajnim centrom Slovenijales (I faza) stal njegov drugi del — II faza. Začeli so ga graditi junija lanskega leta, ko so začeli z izkopom gradbene jame, v kateri bodo tri kleti.

Poslovni center bo imel 42.000 kvadratnih metrov površine, tri kleti, pritličje in 11 nadstropij. Dela na gradnji druge faze poslovnega centra Slovenijales sta prevzela dva Gradisova TOZD in sicer jeseniški ter ljubljanski.

Severno in južno jedro objekta bosta narejena z drsnimi opaži. Sama konstrukcija poslovnega centra predstavlja kombinacijo betonskih plošč in stebrov z jeklenimi no-

silci. Dokaj zahtevna je izvedba temeljev obeh jeder. 15 metrov pod nivojem Titove je 4 metre visok temelj za jedro objekta. Jedra imata dimenzije 16 krat 16 metrov in v njih bodo nameščena osebna in tovorna dvigala, stopnice, sanitarni prostori itd. En temelj jedra je narejen v dveh mesecih, zato ker je bilo zelo zahtevno polaganje armature. Objekt bo imel tudi pet zaklonišč.

V poslovnem centru Slovenijales, ki bo visok 42 metrov, bo zaposleno okoli 1.500 do 1.800 ljudi. Predračunska vrednost gradbenih del je več kot 160 milijonov, celoten objekt pa bo stal več kot 500 milijonov dinarjev.

KOVINSKI OBRATI V MARIBORU

Planirane naloge moramo dosežati

»V Kovinskih obratih Maribor smo v letu 1978 naredili velik skok v realizaciji zastavljenega plana. Dolga leta plana nismo tako uspešno dosegali, v glavnem zaradi prostor-

Rajko Purnat

ske stiske.« je povedal novoizvoljeni direktor Kovinskih obratov Maribor, dolgoletni gradisovec, tovariš Rajko PURNAT in nadaljeval, »vendar temu niso botrovali samo novi poslovni prostori, nove hale, temveč tudi kakovostni premik, ki smo ga naredili na področju organizacije dela, raziskave tržišča, nagrajevanja po delu, ter ugodne situacije na trgu, takšne proizvodnje kot jo tržišče rabi in angažiranja vseh subjektivnih sil v kolektivu. V tem je bistvo doseganja boljših poslovnih rezultatov v preteklem letu.

Včasih pozabljamo v kako zahtevnih tržnih pogojih delamo in zato bo organizacija dela na višjem nivoju privedla do še večjega poslovnega uspeha. Za ilustracijo lahko povem, da smo v letu 1977 dosegli 93 milijonov dinarjev celotnega prihodka, lansko leto pa že 169 milijonov celotnega prihodka. O uspešnosti našega poslovanja nam povedo tudi podatki o doseganju dohodka, čistega dohodka itd. Zato pogledjmo tabelo, ki nam kaže razmerje planirane in dosežene realizacije:

	planirano v mio din	doseženo v mio din	preseženo v %
celotni prihodek	130	169	30 %
dohodek	54	61	13 %
čisti dohodek	39	44	13 %
osebni dohodki	23	25	8,7 %

Kakšno organizacijo dela je omogočila preselitev v nove delovne prostore?

»Z preselitvijo v nove hale smo naredili določene organizacijske premike. V proizvodnji smo prešli bolj na industrijski način dela. Leto nam je omogočil, da smo skrajšali proizvodno dobo vsem izdelkom, tako da mešalec za beton sedaj naredimo v dveh mesecih, prej pa smo ta isti delali štiri mesece. Nov način dela je tudi pri vseh delavcih dobro sprejet in so z njim bolj zadovoljni kot doslej.«

Kako ste sledili novitetam z vašega področja delovanja?

»Kot edini domači proizvajalec opreme za asfaltne baze moramo iz dneva v dan slediti vsem novitetam — seveda koliko je to le možno — na tem področju, razvijati lastno tehnologijo in sistemsko nastopati na

tržišču. Iz tega sledi, da nismo zane-marjali tehnične izboljšave in uva-janje novih proizvodov.

Razen tega smo v sodelovanju z KO Ljubljana razvili betonski mešalec PM 15 in tudi bolj živahno delali na napravi za sežiganje smeti. Sodelovali smo tudi pri izdelavi opreme za most v Iraku.«

Kakšen je plan za letošnje leto?

»V Kovinskih obratih se zavedamo, da je plan pravzaprav plan vseh delavcev v KO ne pa želja skupine vodilnih. Ljudje morajo plan vzeti za svojega. Zato je naše vodilo bilo in bo tudi v naprej — zastavljene cilje moramo dosežati in če je le možnost tudi presežati. Kajti če dosežemo še nekaj več kot smo planirali, potem je to zelo ugodno za nas vse.

Planske naloge za letošnje leto so zato tudi dokaj visoke. Planirali smo

celotni prihodek v iznosu 210 milijonov dinarjev in na ta plan vsi dokaj spoštljivo gledamo. To je številka, ki jo moramo doseči in čeravno smo leta 1978 delali optimalno bomo morali določene stvari še spremeniti na boljše.«

Kaj boste naredili, da bo zastavljeni plan res dosežen?

»Z določenimi posegi bomo skušali zastavljeno tudi uresničiti. Nekaj rezerve imamo gotovo še v organizaciji dela, ki jo bomo še naprej izboljševali, kakor tudi v pripravi dela. Veliki poudarek bomo dajali pripravi dela, ker brez priprave dela ni niti ustreznih rezultatov. Razen tega se bomo v okvirju danih možnosti skušali tudi kadrovske nekoliko okrepiti.«

Kakšne so perspektive Kovinskih obratov za naprej?

»Perspektive Kovinskih obratov so v že obstoječi proizvodnji, ki jo moramo še dopolnjevati in izboljševati. Ne smemo nikakor ostati na doseženih pozicijah, ter moramo permanentno skrbeti za uvajanje novih proizvodov. Nekatere novosti, na katerih že delamo, bodo vidne še letošnje leto.«

Kakšen koncept dela si boste zastavili kot novi direktor Kovinskih obratov v Mariboru?

»Zavedam se, da moje delo na novem delovnem mestu ne bo lahko, vendar upam, da bom ob pomoči vseh delavcev v Kovinskih obratih tudi te začetne težave premagal. En sam človek ne more narediti veliko,

več ljudi pa lahko dosega zelo dobre rezultate.

Razvoj naj bi šel po že ustaljeni priznani in preverjeni poti z prilaganjem novo nastali situaciji. Ostrih ovinkov v organizaciji dela ni potrebno narediti, kajti dolgoletni direktor Kovinskih obratov tovariš Ludvik RIZMAL je delo zastavil tako kot je to najboljše možno.

Kolektivno delo bo eno izmed vodil mojega načina dela in zato računam na podporo celotnega kolektiva, a predvsem na pomoč, ki mi jo bo nudil dosedanji direktor tovariš Rizmal. Dogovore moramo spoštovati in jih uresničevati, kajti uspešni dogovarjanje in izpolnjevanje dogovora in danih nalog je predpogoja za uspešno delo.«

Kakšne so vaše želje v okvirju Gradisa ob izvolitvi na novo delovno mesto?

»Seveda želim, da bi v Gradisu tako dobro poslovali kot smo vsa leta nazaj.«

Več kot 20 let sem pri Gradisu in si ob izvolitvi na novo delovno mesto želim, da bi z drugimi tozdi sodelovali tako in še boljše kot smo doslej in da bi to sodelovanje postavili na trdnjše noge. Sodelovali naj ne bi le ob določenih akcijah, temveč naj bi postalo stalna praksa. Predvsem mislim na sodelovanje z bližnjimi enotami v Mariboru in Kovinskimi obrati v Ljubljani ter seveda DSSS.«

C. PAVLIN

Sindikrat ima vedno dovolj dela

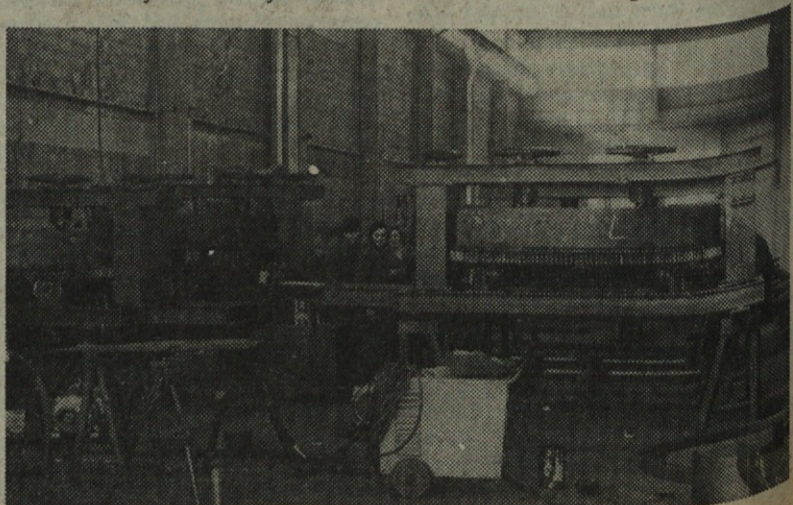
Sindikrat v Kovinskih obratih Maribor je zelo delaven in kot pravi njegov predsednik Josip Humeč »dela za sindikrat nikoli ne zmanjka, kajti sindikrat se mora vključevati v vse akcije v podjetju.«

»Tako smo tudi za letošnje leto že naredili program dela. Večji poudarek bomo dajali naslednjim temam:

— sindikrat se bo še naprej aktivno vključeval v procese uresničevanja Zakona o združenem delu;

— dosledno bomo spremljali uresničevanje samoupravnih aktov, predvsem Pravilnika o delitvi čistega dohodka i sredstev za osebne dohodke;

— sindikalna organizacija se bo

Z novo organizacijo dela se je skrajšal čas izdelave mešalcev

V NOVEM POSLOVNEM LETU

zavzemala za krepitev samoupravnih odnosov z drugimi tozdi v Gradisu na dohodkovnem principu;

— OOS bo tudi v bodoče spremljala aktivnosti na področju izvajanja stabilizacijskega programa;

— IO OOS bo vsaj dvakrat letno obravnaval vprašanje inovacijske dejavnosti v tozdu;

— sindikat bo tudi spremljal aktivnost s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite;

— v zvezi z standardom delavcev se bo sindikalna organizacija prizadevala za ustrežno rešitev nastanitve samskih delavcev v domove;

— OOS bo še nadalje spremljala urejanje in izvajanje varstva pri delu;

— na področju kulturnega udejstvovanja ter športa in rekreacije se bo sindikat zavzemal za čimvečjo množičnost.

»To bi bile okvirne naloge našega sindikata v letošnjem letu. Vse ostale naloge, ki jih dobimo od občinskega sindikata tudi takoj rešujemo. Tako smo pred dnevi imeli akcijo okoli podpisovanja samoupravnega sporazuma o preskrbi Ma-

ribora z prehrano, ker je ta problem pereč v mariborski regiji. Tako bodo vse mariborske delovne organizacije skušale z skupno akcijo odpraviti te pomankljivosti.

Ali boste tudi letos organizirali akcije prostovoljnega dela?

»Z to prakso bomo nadaljevali tudi letos, ker je lani pokazala zelo dobre rezultate. Urejevali bomo okolje poslovnih prostorov. V to akcijo bomo vključili čimveč mladincev.«

Kakšne so možnosti športne rekreacije v Kovinskih obratih?

»V aneksu naše nove hale smo si uredili primerno strelišče, kje vadijo člani naše strelske družine, kot tudi vsi, ki so za ta šport zainteresirani. Naša strelska družina je nasploh ena od najboljših v Gradisu, saj smo zasedli prvo mesto na gradisovih športnih igrah. Razen tega sodelujemo tudi na tekmovanjih v Mariboru. Tako je naša moška ekipa zasedla drugo mesto na sindikalnih igrah za območje Maribora. Naši delavci tudi lahko kegljajo in igrajo namizni tenis.«

cp.

Gradisova sežigalna naprava

V tozdu Kovinski obrati Maribor so že lani začeli izdelovati sežigalne naprave za uničevanje odpadkov. Sežigalne naprave so različnih tipov in pripravljane za sežiganje različnih vrst odpadkov, kot so: gospodinjinski odpadki, odpadki iz bolnišnic in laboratorijev, papir, embalaža, in tekstilni odpadki ter mešani odpadki z umetnimi snovmi. Več takih sežigalnih naprav je postavljeno v Sloveniji, pa tudi v drugih republikah. Pri vsaki posamezni seži-

galni napravi je potrebno upoštevati specifične potrebe vsakega naročnika, glede na vrste odpadkov.

Sežigalne naprave Gradisa tipa SN, uradni naziv teh naprav, so izdelane tako, da z njimi sežigamo in upepelimo odpadke na mestu nastanka. S tem je rešen problem zbiranja, čuvanja in transporta odpadkov, kakor tudi nesnage in smrada. Odpadki so lahko trdi in mehki z vsebino vlage do 80 procentov. Značilnost sežigalnih naprav je v tem, da popol-

noma upepelijo gorljive odpadke brez mnogo dima in saj, smrada in prahu. Obstaja tudi možnost dopolnjevanja osnovnih tipov sežigalne naprave izkoriščanjem toplote in čiščenjem agresivnih plinov s tem da uporabljamo avtomatske naprave.

Sežigalnik je izdelan tako, da ima optimalno zmogljivost pri maksimalni življenski dobi. Notranje stene so iz materiala, ki prenese temperaturo 1.200 stopinj Celzija. Električni in kontrolne naprave, regulator, številčnice, ventilator in gorilnik so izdelek znanih in uglednih specializiranih podjetij, ki imajo

vpeljano tudi servisno službo. Gorilniki so prirejeni za gorino olje in plin.

Učinkovito sežiganje do upepelitve deluje na principu stopenjskega sežiganja. V prvi stopnji zgorejo odpadki, v drugi stopnji zgorejo plini, ki vsebujejo saje in snovi organskega izvora, ki povzročajo smrad in slab vonj.

Sežigalnik je uporabljen v bolnišnicah, klinikah, laboratorijih, farmacevtski industriji in pri drugih koristnikih za različne vrste odpadkov.

C. P.

Mladinci na Pobrežju so se razživel

Gradbišče Nizkih gradenj Baza Pobrežje je kar veliko delovišče. V zimskih mesecih je bilo tu 280 delavcev skupaj z učenci. Naselje je bilo dosti pretesno za vse delavce, zato smo morali postaviti še dve dodatni montažni baraki. Premajhna je tudi jedilnica in kuhinja, zato smo delitev hrane organizirali v več izmenah. Z ureditvijo naselja in okolja nas čaka še veliko dela.

Pretežna večina delavcev so mladinci. Njih je po številu največ, ker so tu v glavnem nameščeni tudi vsi naši učenci. Za učence postavljamo ločeno stanovanjsko barako, kjer bodo imeli tudi svojo učilnico, svoj TV sprejemnik in športne rekvizite. Tako bo delo z njimi lažje in tudi sami učenci se bodo lahko bolj posvetili svojim učnim nalogam, predvsem pa bo treba marsikaj spremeniti na boljše, kar se tiče discipline in hišnega reda. Tudi med našimi najmlajšimi mladinci, to je učenci, je še precej primerov kršitev hišnega reda in discipline. Takšne učence bo potrebno primerno prevzgojiti, jih ev. kaznovati, se pogovoriti z njihovimi starši oz. skrbniki in jih v slučaju neuspeha izključiti iz šole. Vendar upamo in želimo, da bo takih primerov čim manj.

Naši mladi delavci in učenci so pred kratkim izvolili tudi novo vodstvo mladine. Želeli so, da organizirano nastopajo znotraj TOZD in istočasno, da bodo povezani družbeno političnimi organizacijami v KS in občini Maribor. Uspešno sodelujejo tudi z nekaterimi šolami in pripadniki JLA. Za novega predsednika so izvolili Milana Nedeljko- viča, ki je svojo novo obveznost vzel

resno in upa, da bo s svojim programom tudi uspel.

Mladinci se bodo aktivno vključili v športno dejavnost, organizirali bodo nekaj prostovoljnih delovnih akcij za ureditev športnih igrišč in okolice naselja. Iz svoje sredine so izbrali dva mladince, ki bosta odšla na delovno akcijo Mavrovo in Posočje.

Ustanovili so tudi svojo knjižnico in šahovski klub. Uredili si bodo mladinsko sobo za svoja srečanja.

Caka jih še veliko dela in mi vsi jim želimo tudi dosti uspehov. Pri njihovem delu jim bodo radi pomagali tudi starejši delavci, saj se na ta način sožitje v kolektivu samo še bolj poveča.

JANI KLANČAR

ZAHVALA

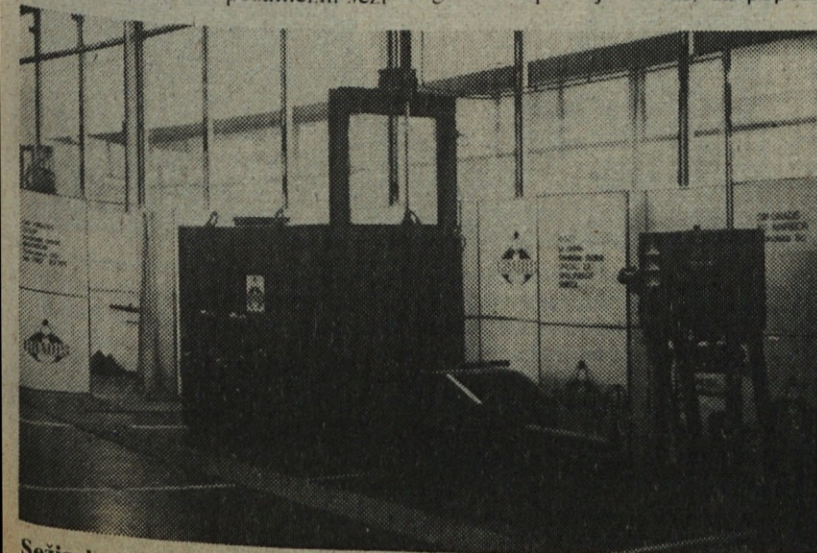
Ob boleči in nenadomesljivi izgubi našega dragega

JANEZA

HRIBARJA

se iskreno zahvaljujemo kolektivu »GRADISA« za izraženo sožalje, podarjeno cvetje in sramstvo na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: žena Marija in sin Janez z družino

Sežigalna naprava razstavljena na sejmu

Delo planincev ponovno oživel

Človeku se zahoče samote, občutka, da ni le kolesce v mehaniziranem stoletju strojev, da ni le tlačan urnikov, sestankov, pravilnikov, predpisov, ki za ceno lažnega udobja in navidezne varnosti vežejo človeka v tisočere spone, ga pehajo v suženjstvo razvad sodobnega sveta.

To so osnovni vzroki za množično željo po bivanju v razgibanem svetu strmin, vrhov in sploh za obstoj in razmah planinstva.

Program za delo v letu 1979 smo razdelili v sledeče glavne dele:

planski službi in ga je ta vnesla v gospodarski načrt za leto 1979. Predvidevamo seveda, da bo ta načrt tudi realiziran.

Predračun je naslednji

- 1) oprema za varno hojo v gorah — 10.000 din
- 2) vzgoja vodnikov in instruktorjev — 8.400 din
- 3) planinska, naravoslovna in druga vzgojna predavanja spremljana z diapozitivi — 7.200 din
- 4) stroški propagande in reklame za

praviti. V vsaki taki skupini bo treba nato določiti vodjo, ki naj bo izkušen planinec, ni pa potrebno, da je vodnik. Vodja skupine bo organizacijsko povezan z glavnim vodnikom in z organizatorjem. Ti se bodo med seboj domenili za vmesna kontrolna srečanja, stike. Na ta način bodo oblikovane operative enote, ki bodo med hojo precej samostojne. Brez večjih težav se bodo udeleženci tako razporedili po gori glede na kondicijo in znanje. Za ostale bodo skupinice z manj prodornimi a zategadelj ne bo trpela celota. Hitrejši bodo lahko napredovali hitreje in si med potjo privoščili tu pa tam skok v levo in desno od poti.

Pred izletom je seveda treba določiti zborni mesto, vmesne točke srečanja in cilj oziroma planinsko postojanko, kjer bodo planinci prenočili, če bo to potrebno.

Za slučaj, da eden od udeležencev ne bo mogel več nadaljevati poti, je potrebno določiti način, kako bo vodja izleta o tem obveščen in tako bo izletniku nudena potrebna pomoč.

Ob tej priliki naj spregovorim nekaj besed o tem, zakaj so društva in organizirani izleti sploh nastali. Veliko je namreč različnih mnenj o tem, ali je bolje hoditi v gore sam ali v skupini. Drži pač nesporno sledeče:

— Če je naš namen pospeševati planinstvo kot obliko rekreacije, potem bomo nujno imeli opravka vedno znova z začetniki. Ti pa rabijo pomoč ob svojih prvih korakih v gorskem svetu. Zato so organizirani izleti potrebni.

— Hoja brez sopotnika je neprimerno bolj tvegana, kot hoja v skupini,

saj samohodec ne more pričakovati, da mu bo v morebitni stiski, ki je lahko v drugih okoliščinah čisto nedolžna, kdo pomagal, ga varoval. Nesrečen konec izleta lahko tako sledi iz okoliščin, ki bi pri hoji v skupini ne predstavljale nikake resne nevarnosti. Saj iz podatkov GRS je znano, da skoraj vse nesreče v gorah lahko pripišemo sledečim dejavnikom:

- neizkušenost in nepredvidnost
- ali — človek je bil v trenutku nesreče brez pomoči
- ali — pomanjkljiva opremljenost v danih prilikah

VSE ZGORNJE VZROKE LAHKO ODPRAVI HOJA V SKUPINI

Naj navedem samo en značilen primer:

Mlad planinec je na Silvestrovo 1973 izginil. Popoldne je pospremil v dolino oskrbnika koč na Poljani, ki si je poskoval roko ter mu obljubil, da bo poskrbel za goste, ki so se namenili, da tamkaj dokončajo Novo leto.

Mladi planinec se je že v temi odpravil iz doma pod Storžičem nazaj na Poljano, ki je oddaljena najmanj dobrih 45 min. Vendar pa je snežilo in vmes deževalo. Večer je bil mračen in neprijazen. Prijatelji so ga vabili naj ostane raje z njimi. Odsel je in ostal v snegu.

Nedaleč od Poljane ga je osem mesecev pozneje po naključju našel kmet, ki je pripravljaval drva. Vse akcije reševalcev so bile zaman, četudi je pogrešanega iskalo na stotine ljudi. Očitno je zašel poti stran in zaradi podhladitve umrl. (NADALJEVANJE PRIHODNJIČ)

Na poti na Rašico

- 1) Osnovna oprema planincev
- 2) Varnost in dobro počutje na izletih
- 3) Izobraževanje vodnikov, instruktorjev in planincev
- 4) Prodaja značk PD Gradis
- 5) Program izletov v letu 1979
- 6) Prodaja transverzalnih knjižic po znižani ceni

OSNOVNA OPREMA PLANINCEV

Pričeti moramo kar pri osnovni opremi, t.j. obutvi in nahrbtnikih. Naše društvo je že sprožilo akcijo za nakup gorske obutve pri Alpini v Žireh po 20 % znižani ceni. Oglas ste lahko videli že zunaj, poslali pa smo ga tudi na vse TOZD z vsemi potrebnimi podatki. Treba bo le pohiteti z naročili, da nas ne bi slučajno prehitel nepredvideni dvig cen. Primerna obleka in obutev sta osnovni pogoj, da se bo planinec na izletu dobro počutil in da bo zmogel varno prenesti vse napore, ki ga čakajo. Če planinec nima npr. na svojem prvem izletu primerne obutve, se mu lahko gore za vedno zamerijo, kriv bo pa sam ali njegova nevednost. Takih primerov ni malo. Zato smo sklenili sprožiti to akcijo za nabavo obutve po zelo ugodnih cenah in smo tudi dali priporočilo, kakšne čevlje naj si planinec nabavi. Prelahki čevlji so vzrok mnogim tegobam v gorah, pa tudi varnost planincev ogrožajo. Zato se nikar ne bojte naročiti težje čevlje, ki bodo nogi v oporo.

Druga akcija, ki jo nameravamo sprožiti, ki pa še ni v teku, je nakup primernejših nahrbtnikov po znižani ceni. To akcijo bomo skušali speljati v mesecu marcu in aprilu, kakor hitro bomo imeli dovolj ugodne ponudnike.

Naslednja akcija v zvezi z osnovno opremo temelji na PREDRAČUNU REGRESA ZA STROŠKE REKREATIVNE DEJAVNOSTI PLANINSKEGA DRUŠTVA GRADIS v letu 1979, ki smo ga posredovali analitsko-

množičnost planinske rekreacije naših delovnih ljudi — 4.800 din

5) regresi za stroške prevozov na izletih z nadpovprečno udeležbo — 12.000 din

Skupaj: 52.400 din

V tej točki programa bomo obravnavali le 1. točko predračuna.

Iz dohodkov te postavke bomo v letošnjem letu nabavili sledečo varno opremo:

- a) 4 varnostne vrvi dolžine 20 m
 - b) 6 cepinov za občasno uporabo
 - c) 6 parov derez za številke čevljev od 39 do 44
 - d) 3 kompletne prve pomoči
 - e) 1 manjši šotor za bivanje
 - f) 4 bivak vreče ali spalne vreče
- Seveda je nabava zgornje opreme odvisna tudi od izbire na trgu.

2. VARNOST IN DOBRO POČUTJE NA IZLETIH

O varnosti smo pravkar že govorili v prejšnji točki programa, vendar le ka zadeva opremo. Tu pa bomo spregovorili o varnosti, ki jo lahko zagotovimo s primerno organizacijo in vodenjem izletov.

Letos bomo namenili nekaj več pozornosti takemu načinu vodenja izletov, ki bo hkrati zagotavljal varnost in dobro počutje cele skupine planincev. Na tem področju smo morda v preteklosti storili nekaj napak.

Osnovni dokument bodo prijave za izlete. Vodili bomo enostavno statistiko o udeležbah na izletih in ugotavljali fizično pripravljenost posameznih skupin planincev.

Ko bodo prijave za izlet zaključene, bosta organizator in glavni voditelj razdelila po svoji presoji izletnike v skupine po največ 3—4 planince približno enakih zmogljivosti. Tik pred odhodom bo seveda sestave teh skupin mogoče še po-

Boris Strel v Gradisu

Pred kratkim je našo delovno organizacijo obiskal član jugoslovanske reprezentance alpskih smučarjev BORIS STREL. Članom komisije za šport in rekreacijo pri Gradisu je orisal, kakšni so pravzaprav delo, treningi in tekmovalna vrhunskega smučarja, v čigar »družbo« Strel prav gotovo sodi s svojimi uspehi. Ob tej priložnosti se je zahvalil delovni organizaciji Gradis za denarno pomoč, ki smo jo nudili naši reprezentanci, da je že v pletnih mesecih lahko odpotovala na trening v Južno Ameriko, in končno tudi za zadnjo pomoč, ko smo bili tudi mi tisti, ki smo omogočili, da so naši smučarji lahko odpotovali na tekmovanja v Severno Ameriko in na Japonsko.

Naše zaupanje je smučarska ekipa v celoti upravičila: Krizaj je dosegel odlično 2. mesto, Strel pa 7. mesto v kategoriji veleslalom.

Kaj bi torej še želeli več? Mogoče le še ena želja: Da bi tudi na Japonskem šlo tako dobro in da bi se vsi naši smučarji zdravi vrnili domov.

Sklepi samoupravnih organov O Sklepi samoupravnih organov O sklepi samoupravnih

TOZD LIO Škofja Loka

SKLEPI

XVI. redne seje delavskega sveta GIL Gradis TOZD LIO Škofja Loka, ki je bila v ponedeljek, 26. februarja 1979 ob 7.30 v sejni sobi TOZD.

Točka 1

DS je potrdil ZR za leto 1978 s predlagano delitvijo dohodka in CD:

Celotni prihodek	— 186.624.184,50
Porabljen sredstva	— 123.218.641,62
Dohodek	— 63.405.542,88
del skup. doh., ki pripada drugim OZD	— 907.191,00
Razporeditev dohodka po namenu	— 20.803.844,85
CD, ki se deli:	— 41.694.507,03
— del za OD	— 26.319.807,99
— del za neposredno svobodno menjavo dela	— 725.834,00
— del za stanovanjsko gradnjo	— 1.675.108,85
— del za druge namene v skupni porabi	— 3.674.166,00
— del za poslovni sklad	— 7.737.131,39
— del za rezervni sklad	— 1.562.458,80

Točka 2

Odobrijo se vsi knjiženi izredni prihodki in odhodki v letu 1978.

Točka 3

Sprejet je sklep, da se sredstva sklada skupne porabe iz leta 1978 prenesejo na žiro račun podjetja in se jih koristi kot dodatna obratna sredstva.

Točka 5

Sprejet je sklep, da se poviša reprezentanca za leto 1978 za 25.000 din iz materialnih stroškov.

Točka 4

Zaradi pomanjkanja sredstev je DS sklenil, da se sredstva rezervnega sklada po ZR 77 in 78 prenesejo na žiro račun podjetja in se jih koristi kot dodatna obratna sredstva.

Točka 6

DS sprejme sklep, da se glede na dosežen poslovni rezultat po ZR za leto 1978 razdelijo sredstva v višini 700.000 din bruto 15. 3. 1979, s tem da se od tega zneska odštejejo sredstva za organizatorje in režije.

Osnova za delitev je izplačilo po učinku, nadure 100 % in akordni presežek.

Točka 7

Sprejet je Gospodarski načrt Gradis TOZD LIO Škofja Loka za leto 1979.

Točka 8

DS je na predloženi sklep o nakupu poslovnih prostorov in pokrivanju stroškov v obliki petletnih anuitet za potrebe DS SS podal soglasje.

Točka 9

Sprejet je sklep, da se k SS o združevanju sredstev za pospeševanje gospodarskega sodelovanja z deželami in razvoju pristopi.

Točka 10

Potrdi se aneks k SS o izločanju sredstev za stanovanjsko izgradnjo v občini Škofja Loka.

Točka 11

Sprejet je sklep, da se postopek sprejemanja SS o združevanju dela in sredstev za rekonstrukcijo in razširitev proizvodnih kapacitet za opažne plošče LIP Bled prične. Naš TOZD združuje sredstva proporcionalno glede na osnovo s tem, da si pridružujemo pravico do nakupa plošč v enakem razmerju, kot so bila sredstva združena.

Točka 12

Sprejet je sklep, da se k SS o združevanju dela in sredstev v razširitev proizvodnje modularne litine v SZ Železarne Store ne pristopi.

Točka 13

DS je v celoti sprejel predloženo pogodbo ter sklep o prevzemu pokroviteljstva nad strelsko družino »Kopačevina«, o čemer bi sklepali aneks k navedeni pogodbi.

Točka 14

Krajevni konferenci SZDL Žabnica se v zvezi z organizacijo prireditve ob krajevne mprazniku odobri reklamni oglas v višini 1.000 din iz sklada skupne porabe.

Točka 15

Zavrne se prošnja OO ZSMS Gabrk za finančno pomoč pri preureditvi prostorov v OŠ Gabrk, za potrebe mladinske organizacije, glede na to, da v GN za leto 1979 nimamo za to predvidenih sredstev.

Točka 16

O pristopu k podpornemu članstvu Smučarske zveze Slovenije naj odločajo samoupravni organi na nivoju delovne organizacije GIP Gradis.

Točka 17

V posebni izdaji časopisa »Novinar« se ob 25. svetovnem srečanju novinarjev smučarjev v Kranjski gori odobri reklamni oglas v višini 2.500 din iz materialnih stroškov.

Točka 18

Sprejet je sklep, da se tov. Bončina Cirihi, ki je utrpel škodo na svojem vozilu, ko ga je uporabljal v službene namene, odobri oz. izplača enkratna pomoč v višini 3.000 din.

Točka 19

DS je potrdil kandidature tov. Divjak Dušana, gr. tehnika pri TOZD GE Ljubljana za člana IO poslovne skupnosti Jugatom-energo Zagreb.

Točka 20

Sprejet je sklep, da je tov. Primožič Dominik dolžan plačati dve izgubljeni volneni odeji po nabavni ceni.

Točka 21

DS sprejme tak ključ za pokrivanje primanjkljaja v Domu učencev in delavcev, kot je prikazan v poročilu.

Točka 22

Sprejet je sklep o povečanju nočnin oz. bivalnega dne od 1. 3. 1979, in sicer:

- za delavce naše TOZD in delavce Bosilegrada oz. delavce, ki v našem TOZD izvršujejo razna dela po pogodbah — 12,50 din na dan
- za vse tuje delavce, s katerimi nimamo sklenjenih ustreznih pogodb — 30,00 din na dan.

Točka 23

Za delegata v 5. volilno enoto Območne vodne skupnosti Gorenjske je izvoljen Karel Luštrik, Goričane 35, Medvode.

Točka 24

Zavrne se prošnja za finančno pomoč pri nabavi enotnih oblek za moški pevski zbor kulturnega društva »Janko Krmelj«. Glede na to, da v GN nimamo za to predvidenih finančnih sredstev.

Točka 25

IO OOS, Cegnar Franc, inž., vodje dejavnosti in delovodje so dolžni ugotovljati prisotnost na zborskih delovnih ljudi in tudi to, kdo manjkajočim delavcem za ta čas piše opravljene ure.

Točka 26

Tov. direktorju se za leto 1979 izda generalno pooblastilo za odobravanje vseh vrst reklamnih in propagandnih oglasov, ki bodo knjiženi na materialne stroške.

Točka 27

DS je sprejel sklep, da v vseh primerih odsotnosti tov. direktorja Ilovjarja Leopolda, dipl. oec. nadomešča z vsemi obveznostmi tov. Cegnar Franc, ing., tehnični pomočnik direktorja.

Točka 28

Za informiranje delavcev o mesečnih poslovnih rezultatih se zadolžijo: tov. Ilovjar Leopold, Cegnar Franc, Aleš Nada, Kumer Franc, Kejžar Polona in vodje dejavnosti.

Točka 29

Sprejet je sklep, da Gradis TOZD LIO Škofja Loka načeloma k pokrivanju izgube v zvezi z združevanjem sredstev za Cementarno Anhovo ne pristopi.

Točka 30

Sprejet je sklep, da dvignemo vse obveznice, ki so deponirane v trezorju Interne banke GIP Gradis in jih prenesemo v hrambo Ljubljanske banki Škofja Loka.

Točka 31

Odobri se najetje kredita pri KO Ljubljana in TOZD GE Jesenice s tem, da se odkupijo obveznice, plačilo kupnine pa zapade takrat, ko bi bile obveznice vnovčljive.

Točka 32

Pogodbeno se zaposlijo cca štiri grupe gradana; v kolikor bi firma Bosilegrad pravno veljavno prenehala obstojati.

Točka 33

DS sprejme sklep, da se shramba za gasilsko opremo in garaže preuredijo, za potrebe novo sprejetih strokovnjakov v redno delovno razmerje.

Točka 34

Sprejet je sklep, da se za vse delavce TOZD nabavijo enotne primernejše delovne obleke.

Točka 35

Sprejme se sklep, da se tov. direktorja pooblasti za vodenje nadaljnjih razgovorov s Projektnim birojem Ljubljana v zvezi z razvojem stanovanjskih objektov in vseh novih proizvodov.

Točka 36

Skupini osmih strokovnjakov se odobri ogled tovarn v Ameriki. Namen potovanja je proučevanje gradnje montaž-

nih objektov. Po vrnitvi se poda poročilo, iz katerega bo razviden tudi način pokrievanja stroškov.

Točka 37

Odobri se ogled obrtniškega sejma v Münchnu osmim strokovnim delavcem kolektiva.

TOZD OGP Ljubljana

SKLEPI

XVI. seje Delavskega sveta »Gradis« TOZD Obrata gradbenih polizdelkov Ljubljana, z dne 27.2.1979.

1. Za overovatelja zapisnika sta imenovana tov. Špan Noemi in tov. Kardoš Angelca.

2. DS potrdi delo XI. zbora delovnih ljudi z dne 22.2.1979. in hkrati ZR za leto 1978.

DS sklene, da se ostanek čistega dohodka za TOZD OGP v znesku 3.015.305,60 din nameni v poslovni sklad.

DS sklene, da se ostanek čistega dohodka za Posobno enoto Velo v znesku 26.520,59 din nameni v Poslovni sklad

DS potrdi reprezentančne stroške za leto 1978 in sicer: za:

OGP	— 57.854,00 din
Posebna enota	— 4.505,00 din
Skupaj	— 62.359,00 din

DS potrdi reklamne stroške za leto 1978, kot sledi za:

OGP	— 102.006,85 din
Posebna enota	— 10,00 din
Skupaj	— 102.016,85 din

3. DS bo razpravljala o montaži elevatorja in transporta cementa takoj, ko bodo zbrane tozadevne ponudbe.

DS sklene, da se za dan žena (8. marec) odobri vsem zaposlenim ženam dela prosti dan.

DS imenuje komisijo za pregled investicijskega elaborata TOZD OGP v sestavi:

- Štoviček Jenda — predsednik
- ing. Pogačnik Janez — član
- Trtnik Franc — član

DS sklene, da se predlog sprememb Samoupravnega sporazuma o financiranju SIS za elektro posreduje v razpravo na zbor delovnih ljudi s priporočilom, da izberemo II. varianto, t.j. da se vrnitev vloženih sredstev podaljša na leto 1981 in 1982.

TOZD GE Ljubljana

SKLEPI

VIII. seje delavskega sveta GE Ljubljana, z dne 24.2.1979

1. Sklepi zadnje seje so bili izvršeni, izvzemši tč. 17, ki jo je dopolniti s tem, da je preveriti kakšno višino terenskih dodatkov ali drugih dodatkov izplačujejo druge gradbene enote, ki tudi izvajajo dela na gradbiščih izven sedeža enote, oz. poiskati vse možnosti večjega stimuliranja delavcev in tehničnega kadra na oddaljenih deloviščih.

2. Ugotovi se, da je bil obravnavan zaključni račun GE Ljubljana za leto 1978 na zborskih delavcev v dneh od 20.2.

Sklepi samoupravnih organov • Sklepi samoupravnih organov • sklepi samoupravnih

do 23.2.1979. Na zborih je sodelovalo 62 % vseh zaposlenih delavcev.

Zbori so sprejeli zaključni račun za leto 1978 in predlagano delitev dohodka kot sledi:

Ustvarjeni dohodek v letu 1978 — 110.927.054,88 din

Obveznosti iz dohodka za davke in prispevke — 28.682.422,95 din

Čisti dohodek 82.244.631,93 din

Za osebne dohodke (vključno »dobiček« 1.500.000 din) je nameniti — 57.502.196,05 din

Del čistega dohodka je nameniti za:

— prispevek za letališča — 91.801,65 din

— gradnjo gradbenih šol — 221.854,10 din

— Borštnikovo srečanje — 5.454,00 din

— ljubljanske obvoznice — 566.553,20 din

Skupaj — 885.662,95 din

— za nakup oz. gradnjo stanovanj je nameniti — 4.896.362,20 din

— za sklad skupne porabe je nameniti — 10.337.000,00 din

— za poslovni sklad je nameniti — 5.850.234,38 din

— za obvezni rezervni sklad — 2.773.176,35 din

3. Delavcem je v teku meseca marca 1979 razdeliti nove kvalitetnejše zaščitne obleke s tem, da pripada vsakemu delavcu dvojice hlač in ena bluza. Istočasno je razdeliti vsem delavcem en par novih zaščitnih čevljev.

Novi rok trajanja za zaščitne obleke in zaščitne čevlje bo določen s tozadevnim pravilnikom.

4. Za delavce stanujoče v naselju Šentjakob je zvišati terenski dodatek od 60,00 din na 65,00 din na dan za kritje prevoznih stroškov.

5. Gradbišče IPLAS v Kopru je dodeliti televizijski sprejemnik.

6. Za 16.3.1979 se razpiše referendum za sprejem sprememb stat. a SOZD GLG Bled.

7. V izvršni odbor Poslovne skupnosti JUGOATOMENERGO Zagreb se imenuje Divjak Dušan — šef sektorja v Krškem.

8. Zakič Sreto je odstopil od vselitve v dodeljeno mu dvosobno stanovanje v skladu s predhodno pogodbo, da se predhodno izvrši nakup njegovega sedanjega enosobnega stanovanja, ki se nato dodeli Šević Miletu. Stanovanje Dobrin Albina se pa dodeli Bojič Lazarju.

9. Prošnja Klepec Danila, da se prevzame odplačilo njegovega stanovanja, ki ga ima pri Emoni je odstopiti Komisiji za standard in rekreacijo.

TOZD GE

Nizke gradnje

SKLEPI

8. seje delavskega sveta TOZD GE Nizke gradnje, ki je bila v petek dne 23. 2. 1979.

1. DS potrdi izvršitev vknjižbe na pravnih vrednosti za razhodovana osnovna sredstva ter s tem izvrši izbris iz evidence osnovnih sredstev kot sledi:

— strojna oprema — 18.736,89 din

— oprema naselij — 45.480,27 din

Skupaj 64.217,16 din.

Obračunan temeljni prometni davek od aktivne vrednosti osnovnih sredstev se knjiži v breme izrednih izdatkov v znesku din 8.981,45 din.

Strojna služba TOZD naj pri nastavitvi evidenčne kartoteke po nahajališčih in po stanju na dan 31. 12. 1978 oz. po stanju 1. 1. 79 ponovno preveri stanje v prvotnem inventurnem elaboratu — javljenih inventurnih razlik po G-štev. Nadalje je ugotoviti dejansko stanje izkazanih G-štev. za katere ne obstoji evidence po strojnih listih na TOZD. Čimpreje je izpeljati evidenco stanja in premikov osnovnih sredstev po gradbiščih.

2. DS vzame na znanje ugotovitve glavne popisne komisije:

V letu 1979 je posebej zaostri kontrolo nad zadolžitvami po koristnikih posameznih osnovnih sredstev. Poostrena mora biti tudi kontrola nad izvajanjem pravočasnega vzdrževanja osnovnih sredstev. Še posebej varno je ažurno nadzorovati opremo v baznih in gradbiščnih delavskih barakah, saj kaže podatke, da v letu 1978 ni bilo razhodovane take opreme za 45.480,25 din, kar predstavlja 50,2 % aktivne vrednosti oz. realizacije iztrošenosti v poprečju torej, kot v petih letih za življenjsko dobo opreme predvidene za 10 let.

Neposredno za opremo v delavskih naseljih bodo odgovorni zadolženi upravniki in zadolžene čistilke, ki so kršitelji čezmernega uničevanja opreme dolžni takoj prijaviti in povzročeno škodo zaračunati, sicer bodo sami nosilci nastale materialne škode.

Glavna popisna komisija predlaga DS, da izvoli posebno inventurno komisijo za popis vseh osnovnih sredstev za leto 1979, z nalogo preverjanja dejanskega stanja po gradbiščih — nahajališčih, takoj ko bo vpeljana evidenca stanja zaloga osnovnih sredstev in evidence premikov osnovnih sredstev, zaradi ugotovitve stanja in realizacije pogojev na tem področju, ki so bili sprejeti na DS TOZD dne 6. 2. 1979. Komisija je dolžna prirediti z delom takoj, ko bodo za to podani pogoji. O svojem delu in ugotovitvah je dolžna poročati do 31. 7. 1979.

3. DS potrdi inventuro osnovnih sredstev po stanju na dan 31. 12. 1978.

4. DS ugotavlja, da je bil na zborih delovnih ljudi dne 22. 2. 1979 sprejet z večino glasov samoupravni sporazum o združevanju sredstev ter intervencije na področju prehrane in porabe hrane v letu 1979.

Za podpisnika DS pooblasti direktorja TOZD Boltežar Hvastijo, dipl. inž.

5. Strokovna služba se zadolži, da do prihodnje seje oziroma najkasneje do 1. 4. 1979 pripravi predlog gibanja OD v TOZD v letu 1979 ter pripravi obrazce in navodila za nagrajevanje po delu (normiranje).

6. DS odobri zaključni račun TOZD z BS na dan 31. 12. 1978:

Aktiva:

a. Poslovna sredstva — 190.935.052,90 din

B. Sredstva rezerv — 9.074.048,90 din

C. Sredstva solidarnosti —

D. Sredstva za dr. namene —

E. Sredstva skupne porabe — 29.355.544,55

Skupaj aktiva — 229.364.646,35 din

Pasiva:

A. Viri poslov. sredstev — 181.728.091,51

B. Viri sredstev rezerv — 10.248.670,60 din

C. Viri sredstev solidarnosti — 350.992,75 din

D. Viri sredstev za druge namene — E. Viri za skupne porabe — 37.036.891,49 din

Skupaj pasiva: 229.364.646,35 din

7. Odobri se izkazano stanje celotnega prihodka v znesku 405.535.328,82 din.

8. Odobrijo se izkazana porabljena sredstva v znesku 302.709.536,21 din.

9. Odobri se izkazani — ustvarjeni dohodek v znesku 102.825.792,61 din.

10. Na podlagi izvlečkov iz zapisnikov sestankov — zbora delavcev Temeljne organizacije združenega dela z dne 22. februarja 1979, je pod 2. točko dnevnega reda zbor delavcev odločil o razdelitvi dohodka po ZR 1978 s 485 glasovi »za«, 0 glasovi »proti« in 0 vzdržanimi glasovi, kar predstavlja od skupnih udeležencev na zboru:

— z glasovi »za« — 465-100 %

— z glasovi »proti« — 0-0 %

— vzdržanimi glasovi — 0-0 %

Skupna udeležba zborov — 465-100 %

11. Po GN 1978 se odobri naslednja realizacija stroškov, izrednih izdatkov in drugih dohodkov:

12. Odobri se, da se del čistega dohodka za druge namene v skupni porabi takoj namensko izloči iz ZR TOZD na ustreznih ZR TOZD izkazan v tč. 3,7 v znesku din 6.308.865,00 din.

13. Odobri se, da se obveznost za namensko izločitev za gradnjo samskega doma po ZR 1976,77 zaradi nepridobljenega zemljišča — lokacije črta tako, da ostanjejo sredstva na ZR TOZD za obratne namene v reprodukciji (jeklena mont. konstrukcija in dani kredit Investitorju SIS za kom. in cestno dejavnost Maribor za gradnjo mostu v Malečniku).

14. DS odobri nabavo opreme za barake v Solkanu in sicer: 15 kom. omar enodelnih, 15 kom. ležišč lesenih, 15 kom. jogi vložkov, 15 kom. miz lesenih in 30 kom. stolov lesenih v skupni vrednosti 120.000 din.

15. Tov. Heffler Gretki se izplača enomesečni povprečni osebni dohodek, ker je že več kot 6 mesecev v bolniškem staležu.

16. DS odobri izplačilo dodatka po 83. členu točke 12. Pravilnika o osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo delavcem, ki napenjajo. Dodatek se izplačuje samo za ure napenjanja kablov.

17. DS odobri prispevek v višini 2500 din za izgradnjo politične šole »Josip Broz Tito« v Kumrovcu.

18. Krajevni skupnosti Kamnica se odobri finančna pomoč v višini 500 din za organiziranje krajevnega praznika.

19. DS vzame na znanje predlog za nakup poslovnih prostorov, za DSSS v Kvedrovi 30. Plačajo TOZD, ki prejemajo sredstva iz delitve premoženja.

20. DS vzame na znanje poročilo o predlogu samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev v razširjeno proizvodno modularne litine v Železarni Štore. Dokončno bo DS o predlogu razpravljala, ko bo komisija imenovana

na DS podjetja dne 21. 2. 1979 izdelala finančno konstrukcijo.

21. DS vzame na znanje poročilo o predlogu sam. sporazuma o združevanju dela in sredstev za rekonstrukcijo in razširitev proizvodnih kapacitet za opažne plošče — LIP Bled. Dokončno bo DS o predlogu razpravljala, ko bo komisija imenovana na DS podjetja dne 21. 2. izdelala finančno konstrukcijo.

22. DS potrdi predlog IO OOS, da se za dan žena zaposlene tovarišice v TOZD obdari z darilnim bonom v vrednosti 400 din.

23. VTŠ — VTO Gradbeništvo Maribor se odobri objavo reklamnega oglasa v glasilu Gradbinec v višini 1000 din.

24. Obračunski oddelek naj pošlje gradbiščem pojasnilo obračunskega listka o osebnem dohodku v slovenščini in srbohrvaščini.

25. DS potrdi plačilo stroškov za stanarino za mesec januar za stanovanj v Mariboru, Ul. V. Vlahoviča št. 67.

TOZD KO

Maribor

1. DS TOZD soglaša s predlogom odkupa poslovnih prostorov v Kvedrovi ulici 30 v Ljubljani, za Delovno skupnost skupnih služb v izmeri 274 kv. m, za kar se najame dolgoročno o posojilo v višini 4.4928 69,00 din, katerega odplačilo združujejo vsi Gradisovi TOZDI.

Za podpis pogodbe o najemu kredita in kupoprodajne pogodbe se pooblašča glavnega direktorja Saša Škulja, dipl. gr. inž. Sklep je bil sprejet z večino glasov navzočih delegatov DS.

2. DS se strinja s predlogom Samoupravnega sporazuma o določitvi števila delegatov uporabnikov v komunalnih storitvah v organih upravljanja in v organih samoupravnih delavske kontrole komunalnih organizacij združenega dela, ki nam je bil predložen z dopisom od 22. 1. 1979.

3. DS TOZD se strinja z vsebino in pristop k Samoupravnemu sporazumu o združevanju sredstev za pospeševanje gospodarskega sodelovanja z deželami v razvoju — v koliko r bo pristopila k sporazumu večina TOZD.

Strinjamo se tudi s predlaganim ključem plačila deleža sredstev, ki jih s pristopom prevzamemo.

4. DS predlaga zboru delovnih ljudi, da TOZD pristopi k Samoupravnemu sporazumu o združevanju sredstev za intervencije na področju proizvodnje in porabe hrane v letu 1979.

5. DS TOZD podpira predlog, da se za delegata v Izvršni odbor Poslovne skupnosti JUGOATOMENERGO delegirata tov. Divjak Dušana, gradb. tehnika iz TOZD GE Ljubljana.

6. Glede na vrsto dejavnosti za katero se predvideva združevanje sredstev (razširitev kapacitet izdelave opažnih plošč), po predlogu Samoupravnega sporazuma LIP Bled, naša TOZD ne bo pristopila k podpisu sporazuma.

7. TOZD ne bo pristopila k podpisu Samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev za razširitev proizvodnje modularne litine.

Za sprejem sklepa je bila odločilna ugotovitev, da TOZD neposredno ne sodeluje z Železarno Štore, razen tega naše potrebe po teh artiklih tako minimalne, da za TOZD ni smotno pristopiti k temu sporazumu.

Dom Jožeta Ažmana v Bohinjski Bistrici

V Bohinjski Bistrici se dela bližajo koncu

Ko se od Bleda približuješ po ozki cesti Bohinju, skoraj ne moreš verjeti, da je v teh globelih Sava kje toliko razširila dolino, da bi lahko postavil tja več kot pet, šest hiš. Pa vendar se 20 km stran od našega največjega slovenskega jezera useka med gorami razširi v lepo dolino, ki jo na koncu zopet krasi (morda še lepše) jezero. Tako prispeš v Bohinj in očaran strmiš v bližnje zasnežene vrhove gora, ki kot varuhi bdijo nad dolino, jo stiskajo v svoja nedra in ji s tem dajejo tiste vrste čar, ki je enkrat, samo bohinjski.

Prav gotovo je vsa ta čudovita okolica navdihnila tudi arhitekta, ki je prišel v Bohinjsko Bistrico, da bi sredi nje postavil večnamenski objekt. Njegove zamisli so izoblikovale na papirju čudovit objekt, ki s svojo konstrukcijo predstavlja vse tisto, kar človek občuti, ko stopi v Bohinjsko dolino: gore — kipeče k višku, so v njegovih načrtih veličastne večnivojske stene, ki s svojimi vrhovi iščejo sonce, le tega pa arhitekt lovi na bakrenih strehah lepe zgradbe.

Danes zgradba ni le na papirju ampak manjka le še nekaj tednov do otvoritve. V sredini oktobra lanskega leta je tu rasla še trava, 15. aprila letos pa mora objekt sprejeti v vsej svoji veličini že prve obiskovalce. To je DOM JOŽETA AŽMANA, večnamenski kulturni objekt, ki bo imel dve dvorani (320 in 100 sedežev), razstavni prostor, knjižnico in seveda vse kar še sodi zraven. Nosilne stene so iz armaranega betona, objekt je pokrit z bakrom, nje-

gove stene pa so obložene z eternitom. Objekt je resnično lep, vendar kot vsaka taka stvar ima eno pomanjkljivost: nikjer ne bo videti, koliko noči in dnevov je bilo udelanih v te zidove in koliko odrekanih je zahtevala postavitve takega objekta. Delavci TOZD GE Jesenice so v prvih mesecih gradnje delali na objektu noč in dan, vsi kot eden so se zavedali, da to delo nima premakljivega roka za zaključek. Objekt mora biti 15. aprila nared.

V vseh teh mesecih je bilo seveda tudi dosti problemov pri gradnji. Projektna dokumentacija se je delala sproti, pri delu jih je ovirala huda zima, mraz. Večkrat je zapadel sneg na gradbišče in najprej ga je bilo potrebno očistiti, če so hoteli delati dalje. Povprečno je na gradbišču delalo 100 ljudi, od katerih je polovica stanovala kar v sosednji stari šoli, druga polovica pa se je na gradbišče vozila z Jesenic ali Kranja.

Plan del so nenehno zasledovali in to se jim je bogato obrestovalo, saj so tako danes z njegovimi določili in svojim delom usklajeni. Ko so imeli likof in jim je smrečica krasila streho objekta, se je pokazalo, da so naši delavci resnično zmožni opraviti take težke naloge, kot je izgradnja doma v Bohinjski Bistrici.

Vodja nadzora ALPDOMA iz Radovljice Ivan Šolar je o Gradisu dejal naslednje: »Z delavci Gradisa sem res zadovoljen, pri gradnji dobro sodelujejo. Sama gradnja poteka po planu, kljub temu, da je tempo gradnje zelo hud in roki res

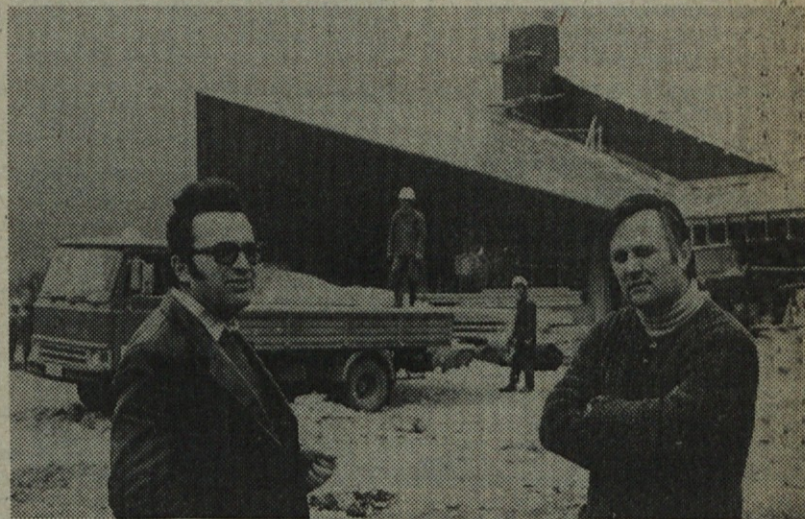
kratki. Pomembnost objekta je za vse nas, tudi za Gradis seveda, velika obremenitev. Mislim, da trenutno noben drug izvajalec ni zmožen opraviti tako nalogo, kot jo bo Gradis.

Tudi soizvajalci so resno pristopili h gradnji, zavedajo se, da rok dela ni podaljshljiv in da mora biti vse pripravljeno do dogovorjenega dne. Prvega maja bo v teh prostorih že slavnostna seja centralnega komiteja zveze komunistov Jugoslavije.

Vodja gradbišča Jože Bertoncely pa je še dodal: »V gradnji smo imeli tudi široko družbeno podporo ljudi. Nekateri so hodili delati na gradbišče tudi udarniško in konkretno iz

našega lesno industrijskega obrata iz Škofje Loke so prišli delavci uprave na delo za celo soboto in nedeljo. Ob vsem tem moram pohvaliti tudi naše delavce na gradbišču, ki so se zavedali velike odgovornosti pri tej gradnji in delali vedno tako, kot je objekt in način gradnje zahteval: če je bilo potrebno, tudi 24 ur na dan.

Le še nekaj kratkih tednov in Dom Jožeta Ažmana bo narejen. S svojo moderno zunanostjo okolice ne bo motil, le še poudarjal bo značilnosti, ki jih tamkajšnji kraj ima. Naši gradisovci pa, kot so navajeni celo življenje, zopet na drugo gradbišče v drug kraj na delo.

Jože Bertoncely in nadzorni Ivan Šolar na gradbišču

Del Gradisove ekipe, ki je osvojila 2. mesto v skupni uvrstitvi: August Skrinjer, Ivan Grabner, Marjan Zupan, Katarina Kotnik, Janja Stanonik, Barbara Starovasnik, Joži Orel, Jernej Jeršan, Karel Lah, Helena Žigon, Ani

Štupar (zgoraj) Ivan Piher, Alojz Kepic, Štefan Premrl, Slave Stanonik, Pavle Stanonik, Andrej Orel (trener) in Silvo Rant (spodaj)

17. ZIMSKE ŠPORTNE IGRE GRADBENIH DELAVCEV SLOVENIJE

Odlično 2. mesto za našo ekipo

Ivan Piher zmagovalec teka na 4km v kategoriji moških do 33 let — Janja Stanonik prejela srebrno kolajno. Zmagala je ponovno ekipa SGP Gradbinca pred našo ekipo in ekipo IMP.

Ob vsakoletnem srečanju gradbincev iz leta v leto zapišemo o nenehnem porastu nastopajočih in rekordnem številu udeležencev. Toda tako skokovitega porasta, kot je bil letošnji prav gotovo ni nihče pričakoval. Ne toliko po številu OZD, saj jih je sodelovalo le 9 več kot lansko leto, kot po številu prijavljenih. Preko 1800 tekmovalcev je nastopilo na letošnjih zimskih športnih igrah, kar je povzročilo še dodatno skrb organizatorju EM Hidromontaži. In ne samo organizatorju letošnjih iger, temveč tudi prihodnjih, saj se bo prav gotovo število udeležencev povečalo.

Zimske športne igre gradbincev imajo poleg tradicije sedaj tudi dru-

gačen sloves. Če so nas gradbince še lansko leto »obirali« v sredstvih javnega obveščanja o razmetavanju denarja za razne ceremoniale, potem bi nas v letošnjem letu lahko kdo tudi pohvalil, saj so se zbrana sredstva porabila v glavnem za dobro tehnično organizacijo. Igre gradbincev so postale najmnogičnejša manifestacija delavcev športnikov rekreativcev. In k temu so v veliki meri pripomogli tudi gradisovi športniki.

Z letošnjo ekipo smo lahko več ko zadovoljni. Vsi, ki so zastopali barve naše delovne organizacije so se potrudili do skrajnosti. Bilo je tudi nekaj spodrseljajev, toda noben nameren, tako da smo z odličnim dru-

3, 2, 1, smuk, in Joži Orel se je spustila po progi

gim mestom lahko povsem zadovoljni. Od vseh članov ekipe gre posebna pohvala Ivanu Pibru za osvojeno prvo mesto v tekih ter Janji Stanonik za 2. mesto v veleslalomu.

Tudi ostali so se dobro odrezali, sicer pa pogledjmo katera mesta so v posameznih panogah in disciplinah dosegli:

Veleslalom

ženske do 30 let — 2. Janja Stanonik, 8. Barbara Starovasnik, 11. Tatjana Ferlan, 16. Katarina Kotnik, 39. Ida Meglič (167 prijavljenih)

ženske nad 30 let — 8. Ani Štupar, 10. Joži Orel, 22. Zinka Turnšek, 27. Polona Kejžar in 29. Joži Kocjančič (142)

moški do 33 let — 38. Marjan Zupan, 54. Karel Luštrik, 83. Zoran Kraigher (381)

moški od 33 do 40 let — 10. Janez Hercog, 29. Maks Čekon, 44. Jože Zupan, 66. Alojz Kepic, 96. Silvo Rant (271)

moški nad 40 let — 6. Anton Vidic, 30. Slave Stanonik, 49. Ivan Grabner, 59. Jernej Jeršan, 73. Albin Bernard (240).

TEKI

ženske do 30 let — 7. Janja Stanonik, 41. Katarina Kotnik (71)

ženske nad 30 let — 5. Helena Žigon, 17. Joži Orel, 20. Cilka Baloh, 36. Ani Štupar (72)

moški do 33 let — 1. Ivan Piher, 19. Zdravko Vožič, 63. Karel Jezerski, 72. Stane Beguš, 83. Damjan Klemenčič (210)

moški od 33 do 40 let — 6. Silvo Rant, 15. Janez Hercog, 39. Karel Lah, 45. Alojz Kepic, 66. Maks Čekon (118)

Organizatorji so se potrudili, da so bili vsi tekmovalci in vodje zares dobrodošli

moški nad 40 let — 7. Štefan Premrl, 11. Ciril Oblak, 17. Pavel Stanonik, 20. Slave Stanonik, 40. Ludvik Lihteneger (102).

Ob zbiru rezultatov velja poudariti na veliko izenačenosti v posameznih kategorijah, saj je v nekaj panogah v eni sami sekundi razvrščenih tudi več kot 10 tekmovalcev in so o boljši uvrstitvi odločale pač stotinke.

V sodelovanju s kranjsko garnizijo je bil tudi letos izveden patrolni tek, v katerem je naš predstavnik Štefan Premrl pritekel odlično 4. mesto. Med ekipami je bil po skupnem seštevku naslednji vrstni red najboljših desetih:

1. Gradbincev, Kranj
2. Gradis, Ljubljana
3. IMP Ljubljana
4. Slovenjaceste Lj.
5. SGP Grosuplje
6. Kograd Dravograd

Za izredne uspehe je vsem tekmovalcem in vodstvu ekipe Gradisa poslal iskrene čestitke tudi glavni direktor ing. Saša Škulj.

S spuščanjem zastave so bile XVII. igre končane

7. Tehnik Šk. Loka
8. Nivo- Celje
9. SGP Gorica NG
10. Tehnika Ljubljana

Za najboljše ekipe in posameznike je organizator preskrbel lepe pokale kolajne in diplome.

Tako kot na otvoritvi, je izzyenel tudi zaključek bolj skromno, zato pa zelo prisrčno, kar je poudaril tudi pokrovitelj tekmovanja Tone Kropušek, glavni dir. EM, v svojem zaključnem in pozdravnem govoru ter zaželel vsem še boljših uspehov na naslednjih igrah na Kopah prihodnje leto.

mk

NAGRADNA KRIŽANKA V DANAŠNJI ŠTEVILKI

Med tiste, ki bodo poslali izpolnjeno križanko do 15. aprila 1979, bomo razdelili naslednje nagrade:

1. nagrada 300 din
2. nagrada 200 din
3. nagrada 100 din

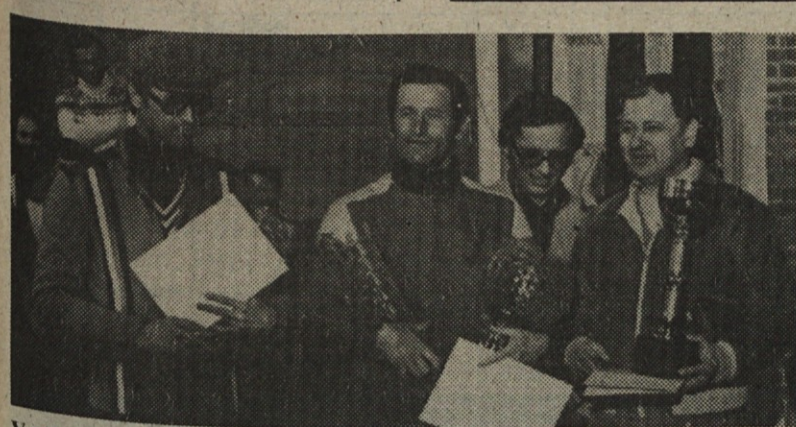
Pravilno izpolnjeno križanko pošljite na naslov: Uredništvo Gradisovega vestnika, GIP GRADIS Ljubljana, Ljubljana, Šmartinska 134 A.

Rešitev nagradne križanke iz prejšnje številke:

VODORAVNO: Kriminalist, laboratorij, EZ, grla, MA, praznovanje, OD, RI, Ahlin, top, Sandokan, ikti, Na, mnjenja, kič, Izmir, iz, alkar, okli, M, METZ, IR, Elba, anabaza, tir, rasizem, čer, E, truma, menza, CL, KR, r, kadija, agenti, sulice, Ike, ARC, Vrhole, T, kamnoseki, an, Be, SJ, EB, prorektor, mati, Eli, vila, latinica, bik, avar, Valjevo, Alice, Kurat Naser, arara.

Izzrebani so bili naslednji naši delavci:

1. nagrada 300 din: Rofer Alojz, GIP Gradis TOZD GE Ravne
2. nagrada 200 din: Jože Hudolin, SPO Ljubljana
3. nagrada 100 din: Grabec Borut, Gradbišče PPC-1 Čestitamo!

Vodje ekip Gradisa (2), Gorenjca (1) in IMP (3) z osvojenimi pokali za končno uvrstitev

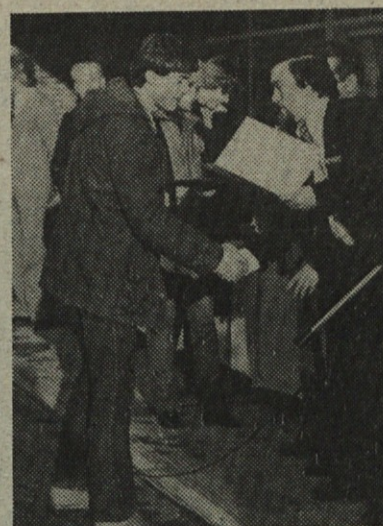
Velikemu uspehu v veleslalomu (2. mesto) je dodala Janja Stanonik še zelo dobro uvrstitev v tekih

Gradisova dekleta po uspešno opravljeni nalogi: Ani Štupar, Joži Orel, Helena Žigon in Joži Kocjančič (od leve proti desni)

Tako kot je bil zadovoljen vodja ekipe Jeršan Jernej so bili tudi vsi tekmovalci, ki so kakorkoli prispevali za ta skupen uspeh

Ivan Piber nam je priboril edino zmago

GRADISOV VESTNIK izdaja organizacija združenega dela gradbeno industrijskega podjetja Gradis v Ljubljani. Izhaja mesečno v 9000 izvodih. Ureja ga uredniški odbor v sestavi: Mario Hernec, Franjo Štromajer, Ivanka Pogačnik, Vinko Damjan, Štefan Žemva, Vinko Koletar in Nada Muminović. Glavni in odgovorni urednik Lojze Cepuš. Tehnični urednik: Matija Krnc. Tiska: Tiskarna Ljudska pravica v Ljubljani. Naslov uredništva: GIP Gradis Ljubljana, Šmartinska 134 a.

NAGRADNA KRIŽANKA

						MLADINSKA KNJIGA	PISANA TROPSKA PAPIGA	PRIPOMOČEK PRI STRUŽENJU	GRADISOV VESTNIK	NESTO OB DONAVI NA SLOVAŠKEM	KRALJEVINA V J.AFR.-DAN HQWANA	SESTAVIL : M: HERNEC	OPERNI SPEV (orig.)	TAKSA ZA SEJEMSKI PROSTOR	SLOVITO MEHISKO LETOVISKE
						SLOV. ZGO-DOVINAR JOSIP, • 1884 -			KONJSKA SILA PROSTO-VOLJEC			STAROŽID. KRALJ ŠPANSKI SPOLNIK			
						ZANIKOVA-LEC VERSKE RESNICE, HERETIK									
						DERITE SVOTE GLASILO	NEPRAVIL-NOST OPTIČNA PRIPRAVA								
						PREHODEN DEL V GORAH						AMPLITUDA			
						ZVEZE						RUDNIK			
ŠPANJA	✓	DELAVKA V KOV. INDUSTR.	REDKEJŠE MOŠ. IME	SKRBNISKI ODBOR REKA V ITALIJI	✓			ANGL. ŽEN. IME ŽENSKO IME			VRSTA ORG. SPOJ. LOJZE KEPIC		BIVŠI BUR. POLITIK, U ČAR		
DEL KOLOVRATA															
VEROIZ-POVED, VERSTVO									PREB. KRAJA NA PRIMOR. VOLNEHO OBLACILO						
PROCES PRI IZDE-LAVI ZOBNIKA										NAGLADILO IN HRANILO TROPSKIH DREVES					
POLKVA-LIFIKA-CIJA			PARNI SESALNIK DRUŠTVO PRIJATELJEV												
GIPS, HAVEC						KANON				MATJUNA DEŽAVA NA MEJI MED FRANCIMO ŠPANJO					
CUNJAR						OS. ZAJMEK PRIP. NAR-NA S. ŠPANJE									
IVAN KOVAČIČ			KEMIČNI ZNAK ZA NOBELIJ	POPEVKAR JUSIĆ OGRAJA											
VEJA, PODROČJE						HUS KOŠARKAR PARTIZANA				DEL OBRAZA	GRŠKA BOGINJA NESREČE	LOŠČILO	VEZNIK	REAUMUR MESTO V PALESTINI	✓
ROMUNIJA		HADŽARSKA OKRASEK V ARAB. SLOGU						DVOJNOS-TI							
VINKO ALOTZ			VODNE ŽIVALI PAUL NEWMAN					GRŠKA CRKA RELIKT VESTA BOG. STROJA							
PRVI VELIKI KNEZ HADŽAROV					DAN V TEDNU GOROVJE V DALMACIJI								ROBERT REDFORD MENICE POS. V KRITJE		
PREDLOG ZA KANDIDATA											IGOR TORKAR	ULICA (franc.) AVTOR OP. "CARMEN"			
IZVRŠNI ODBOR			OTOK OB SARDINII ZPRAVLJNA RASTLINA							OTOK V ŠP. OT. PITJUZI PEST (srb.-hrv)					
GRADISOV VESTNIK	ERBIJ GR. BOGINJA JUTR. ZARJE			DA (ceško) STARI SLOVAN		BELGIJA LUKAČ BOŽO		MLAD JUG. FILM IGR. SLAVKO HITER TEK							
PEVKA REDŽE-POVA					STAROG. PRI-NA YZH. OBALI BEOCIJE						ZELIŠČA				
ČLOVEK Z VELIKIMI OČMI					BAJER RADIUS						MAHŃSA RAZPRAVA				
NOGOME-TAŠ PAR-TIZANA							HAPLAČILO NADAV				SNOV, VSEBINA RAZPRAVE				